

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja časopisno-slovesniško podjetje SZDL »Nas tisk« / Direktor: Rudi Jasbaba / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiskarna: »Slov. poročevalca« / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Čopova ulica 50-III., telefon 23-573 in 23-621 / Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-11-1/3 / Mesečna naročnina 200 din

KOČEVJE PRIČAKUJE

Kočevje, 1. okt. Vse velike priprave za nedeljsko slavnost — 10. obletnico Zbora odposlancev so v Kočevju in tudi drugod po okraju v glavnem zaključene. Terjale so velikega in skrbnega dela in so prireditelji lahko zadovoljni, da so ga uspešno opravili po izbranim narču in pravočasno.

Danes tega mesta, ki je bilo še nedavno zanemarjeno in neurejeno in so ga kazile stare ruševine, skoraj ni več spoznati. Uredili so ga tako, da je lahko ponos meščanov in vseh prebivalcev kočevskega okraja. V teh dneh pa je njegov videz še posebej veličasten — eno samo morje zastav po hišah in na drogovi ob cestah je, en sam vrtevencev, zelenja in rož. Na glavnem trgu so danes postavili na podstavke spomenik — bronaste figure, ki prikazujejo simbol naše borbe. Ves dan se že zbirajo okrog spomenika množice kočevskih prebivalcev, ki si ga ogledujejo od vseh strani, motrijo ga in občudujejo. Njihovo splošno in enotno mnenje, je da je spomenik, ki ga bodo v nedeljo svečano odkrili, velika stvaritev naših starih mojstrov — kiparjev. In resnično bo težko najti še kje drugje lepšega, zato so nanj upravičeno lahko ponosni. Prav tako vzbuja zanimanje simbolična, borbeno umetniška mladinska slikarja Ivana Seljaka Čopiča na zidu ob stavi muzeja, ki jo prav zdaj izgotavljajo. Jutri pa, ko bo muzej NOB svečano odprt, si bodo obiskovalci lahko ogledali tudi veliko fresko, borbeno umetniško kompozicijo istega mladega slikarja, hkrati pa za Kočevje kar bogato in pestro muzejsko razstavo narodne osvoboditve.

Prav tako so zaključna dela pri

Kongres Zveze sindikatov Srbije

Beograd, 1. oktobra. Kongres Zveze sindikatov Srbije bo 28. in 29. decembra v Niški Banji. Referati, ki se nanašajo na dosedanje delo fizikov, na delovne odnose, socialna vprašanja, tarifno politiko in življenjski standard, bodo vsem delegatom dostavljeni že prej, tako da jih bodo lahko do kongresa temeljito proučili.

Železarji in gradbinci iz Štor predlagajo Franca Leskoška kot kandidata za zveznega poslanca

Celje, 1. okt. Včeraj popoldne so imeli člani delovnih kolektivov železarne ter gradbenega podjetja »Beton« iz Štor svoj prvi volilni sestanek. Na dvoristi železarne se jih je zbralo okoli 2.000, kar je za Štoro edinstven primer. Zbranim članom največjih delovnih kolektivov v Štorah je najprej o pomenu jesenskih volitev govoril Andrej Svetek, nato pa sta zastopnika sindikalnih podružnic obeh kolektivov pozvala delavce, da naj v času do volitev aktivno sodelujejo na vseh zbiorih ter naj pomagajo volivcem v domačem kraju, da se bodo pri izbiri kandidatov odločili za najzaslužnejše tovariške. Na tem sestanku so železarji ter gradbinci z dolgotrajnim ploskanjem sprejeli tudi sklep, da bodo podprli kandidata

Zastopstvo Zveze sindikatov Jugoslavije na obisku v Vel. Britaniji

Beograd, 1. okt. Delegacija Zveze sindikatov Jugoslavije, ki jo vodi Janko Rudolf, predsednik republiškega sveta sindikatov Slovenije, je odgovorila davi z letalom na obisk v Veliko Britanijo. V delegaciji so Cedomir Komatina, predsednik republiškega sveta sindikatov Crne gore, Dušan Sijan, sekretar republiškega sveta sindikatov Bosne in Hercegovine, Slobodan Čirić, predsednik centralnega odbora sindikata trgovinskih delavcev in uslužbencev, in Sime Matijašević, predsednik centralnega odbora sindikata pomorskih.

Jugoslovansko sindikalno delegacijo sta povabila na obisk britansko ministrstvo za delo in javne službe ter ministrstvo za zunanje zadeve.

Tov. Janko Rudolf je izjavil, da se namerava jugoslovanska delegacija na 22-dnevnom obisku v Vel. Britaniji zanimati za delo britanskih ustanov za socialno zavarovanje, zdravstveno zaščito, delovne odnose in druge probleme ter izmenjati z britanskimi sindikalisti izkušnje s področja sindikalne problematike.

ureditvi Šeškovega doma, ki je ves prenovljen, le napis nad odrom »Narod si bo pisal sodbo sam!« je še prav isti kakor tedaj, ko je zasedal 1943. leta prvi Zbor odposlancev, le ponekod je obstrlejen od krogel domobrancev, ki so med vojno v svoji brezupni nemoči streljali nanj.

Kot rečeno, so vse velike priprave za proslavo v glavnem končane. Do petka zvečer bodo opravili le še zadnje veliko čiščenje po hišah in cestah. Davi so v sklopu tedna praznovanja v Kočevju odprli tudi živinorejsko razstavo najlepše plemenske živine okraja. Razstavljeno je okrog 1000 glav živine sivorjave pasme in okrog 50 prašičev, kar je vse lastnina državnega in združenega kmetijskega sektorja. Razstava vzbuja mnogo pozornosti, prav tako kakor gospodarska razstava, ki jo je obiskalo do danes veliko število ljudi tudi iz drugih okrajev. Samo včeraj je prišlo 1500 obiskovalcev, vsi pa, ki si ogledajo razstavo, se izražajo o njej zelo pohvalno in občudujoče.

Zdaj hite še z zadnjimi pripravljalnimi deli na Pugledu, koder se bo zbralo, kakor računajo, poudarjen okrog 3000 starih aktivistov iz vse Slovenije. Zdaj postavljajo tamkaj paviljone, čistijo in sekajo grmovje, markirajo gozdne in peš-poti bližnje, urejajo okolico spomenika in Starem logu, ki

Problemi skupnosti - osnovno v volilni kampanji

je dejal Lazar Koliševski na plenumu SZDL Makedonije

Skopje, 1. okt. Včeraj se je vršil plenum glavnega odbora SZDL Makedonije, kateremu je predsedoval Lazar Koliševski. Na dnevnem redu je bila razprava o aktivnosti organizacij SZDL v predvolilni kampanji. Na plenumu je bilo ugotovljeno, da je predvolilna dejavnost zavzela širok razmah,

daturo Franca Leskoška-Luke za zveznega poslanca in sicer v volilni enoti, ki obsega poleg Celja tudi Štor, Skofjo vas in Smartno v Rožni dolini. O svoji odločitvi so tovariša Leskoška obvestili tudi v pismu, ki so mu ga poslali s tega sestanka.

M. B.

Izjava avstrijskega zunanjega ministra za trgovino o učvrstitvi gospodarskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo

Dunaj, 1. oktobra (Tanjug). — Avstrijski minister za trgovino Illig je dal avstrijskemu listu »Wiener Kurier« po obisku zagrebškega veleposlanca, v kateri je poudaril, da obstoje sedaj izredno dobri pogoji za učvrstitve gospodarskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo. Dejal je, da je v razgovorih z državnim sekretarjem za gospodarstvo FLRJ Dušanom Čaljšem in s člani izvršnega sveta Hrvaške ugotovil veliko pripravljenost Jugoslavije za povečanje blagovne izmenjave z Avstrijo. Prav tako je poudaril zanimanje, ki ga je maršal Tito pokazal za avstrijski paviljon na velesejmu.

Dobri pogoji za učvrstitve trgovinskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo morajo priti do izraza tudi pri gospodarskih razgovorih, ki bodo po vsej ver-

je dejal minister Illig. Na razgovorih v Zagrebu so proučili tudi druge možnosti gospodarskega sodelovanja. Dodal je, da obstoje vsi pogoji za ureditev obsejnega prometa za blago, za izmenjavo električne energije, kakor tudi za podaljšanje obstoječe letalske linije Zagreb—Graz do Dunaja.

Delegati skandinavskih transportnih delavcev v Jugoslaviji

Beograd, 1. okt. V Jugoslaviji se mudijo več dni delegacija federacije skandinavskih transportnih delavcev. V Beogradu so položili venec na grob neznanega junaka ter nato obiskali predsednika Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salajja. V razgovoru so izrazili željo po razširitvi sodelovanja med skandinavskimi in jugoslovanskimi sindikati. Bili so tudi na proslavi vojvodinskih brigad v Rumi, ki je napravila na njih globok vtis. Obiskali bodo tudi druge kraje v naši državi.

Trgovinska delegacija odpotovala v skandinavske države

Beograd, 1. oktobra. Sinoči je odpotovala jugoslovanska trgovinska delegacija v skandinavske države, da sklene tam nove trgovinske in plačilne sporazume. Delegacija, ki jo vodi svetnik državnega sekretarjata za zunanje zadeve Mijo Lalo, ki bo obiskala Švedsko, Norveško, Dansko in Finsko.

je bil postavljen lani v spomin na 10. obletnico ustanovitve Tomšičeve brigade.

V samem kočevskem okraju je prijavilo svojo udeležbo na proslavi okrog 15.000 udeležencev. Če bi občine v udeležbi tekmovala med seboj, bi bila med prvimi občina Mozelj, kjer gre do proslava vsi prebivalci, razen maih otrok, starčkov in bolnikov. Dobra udeležba bo zlasti iz Kolpske doline, Loškega potoka, Drage in okolice, skratka iz starih partizanskih krajev. Iz ribniške občine gre okrog 3000 ljudi, iz Dolenje vasi

1000 itd. dočim se je najslabše odzvala Sodražica. Precejšnje udeležbo bosta dali tudi občini Velike Lašče in Dobro polje ter vsi sosedni okraji, kakor Crnomelj, Novo mesto, Ljubljana-okolica, Postojna, drugi okraji pa se tudi pridno pripravljajo. Če bo vreme ugodno, res ne bo na proslavi manj kot 50.000 ljudi. Vabilu se je odzvala tudi sosedna republika Hrvaška, zlasti pa se bodo proslave udeležili prebivalci Gorskega Kotarja, s katerim smo imeli tudi med vojno največ tesnih stikov.

V. S.

Nad 10.000 Ljubljancev pojde v Kočevje

Za kočevsko proslavo, katere se bo vršila v nedeljo 4. t. m. sprejema mestni pripravljalni odbor Ljubljane vsak dan več prijavi. Ze po dosedanjih prijavih se bo samo iz Ljubljane udeležilo proslave nad 10.000 ljudi. Samo iz terena Ajdovščina se je prijavilo 500 in Resljeva terena 300. Veliko zanimanje za proslavo kažejo tudi sindikalne organizacije. Tako se je do sedaj prijavilo samo iz parih sindikalnih podružnic trgovcev nad 600 članov. Tudi v manjših kolektivih se v večjem številu pripravljajo za proslavo. Poročali smo že, da se bodo masovno udeležile

kočevske proslave tudi Zveza športov Slovenije, Partizan, gasilci in strelska organizacija. Ravno tako se bodo masovno udeležila ljubljanska delavska kulturno prosvetna društva in prirejala ves čas proslave kulturne prireditve. Tudi za prevoz potnikov je poskrbljeno s 50 odj. zapustom. Vozili bodo trije izredni in redni potniški vlaki. Tako bo vsak lahko potoval s tistim vlakom s katerim sam hoče, razen prvega izrednega vlaka, ki odhaja iz Ljubljane 4. okt. ob 3.45 uri, ki je rezerviran za razne športne organizacije.

V. Vr

tudi lokalnih problemov. In če bo izvoljen za ljudskega poslanca, bo prišel v nasprotju s svojimi volivci,« je dejal Lazar Koliševski.

Plenum je sklenil, naj bi ne hiteli z zbori volivcev, da bi se moglo politično delo dobro razviti, zato naj se termini za zbere volivcev nekoliko odložijo.

Književniki Srbije v volilnih pripravah

Beograd, 1. okt. Sinoči je bil plenum članov Društva književnikov Srbije, na katerem so srbski književniki razpravljali o svoji vlogi in sodelovanju v predvolilni kampanji. Sklenili so organizirati literarne večere v Beogradu in v notranjosti republike. Te večere bodo prirejale organizacije SZDL. Društvo je že doslej prejelo veliko vabil za sodelovanje na literarnih večerih od mnogih delovnih kolektivov iz mnogih mest in naselij cele republike. Društvo bo organiziralo ekipe po 5 književnikov, ki bodo sodelovale na teh literarnih večerih. Društvo bo prav tako poskušalo doseči sodelovanje z enakimi društvi v drugih republikah in izvesti zamenjavo gostovanj književnikov.

Sprejemi diplomatskih predstavnikov

Beograd, 1. oktobra (Tanjug). Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je sprejel danes na protokolarni obisk g. Husaina Mansoura, izrednega poslanca in pooblaščenega ministra Egipta v Jugoslaviji. Državni podsekretar v sekretariatu za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler je sprejel danes g. Ernesta Daviesa, laburističnega poslanca in bivšega podtajnika v britanskem ministrstvu za zunanje zadeve. Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Milovan Djilas je sprejel danes na protokolarni obisk dr. Walterja Wodaka, izrednega poslanca in pooblaščenega ministra Avstrije v Jugoslaviji.

Kmalu bo objavljena nova skupina načrtov gospodarskih uredb

Beograd, 1. okt. Centralna komisija za izdelavo novega gospodarskega sistema bo kmalu objavila prvo serijo načrtov uredb, ki naj bi določile končno obliko našega novega gospodarskega sistema. Tretja skupina bo vsebovala sledeče uredbe: Načrt uredbe o zveznem planu, načrt uredbe o davčnem sistemu, načrt zakona o proračunu in načrt uredbe o razdelitvi in obdobjevanju dohodkov. Večina uredb je sedaj predmet diskusije strokovnjakov in pričakujejo, da bodo uredbe kmalu dobile končno redakcijo. Nato bodo načrti uredb danj v široko obarvanje, kakor dosedanj dve seriji uredb.

Koledar »istrskih revizionistov«

Trst, 1. oktobra (Tanjug). — Tako imenovano istrsko revizionistično gibanje, čigar sedež je v Gorici, je izdalo »begunski koledar« za prihodnje leto, ki v duhu iredentistične propagande napoveduje ponovno italijansko zasledbo jugoslovanskih krajev. Kakor pravijo »zdajtelji«, je namen tega koledarja »očajni duha in tradicije prebivalcev Juljske krajin«. Poleg iredentističnega propagandnega gradiva je v koledarju objavljenih več slik iz Trsta, Pulja, Gorice, Zadra, Splita, Rovnja, Poreča in drugih jugoslovanskih mest, češ da so italijanska.

Avstrijski kancler odpotoval iz Pariza

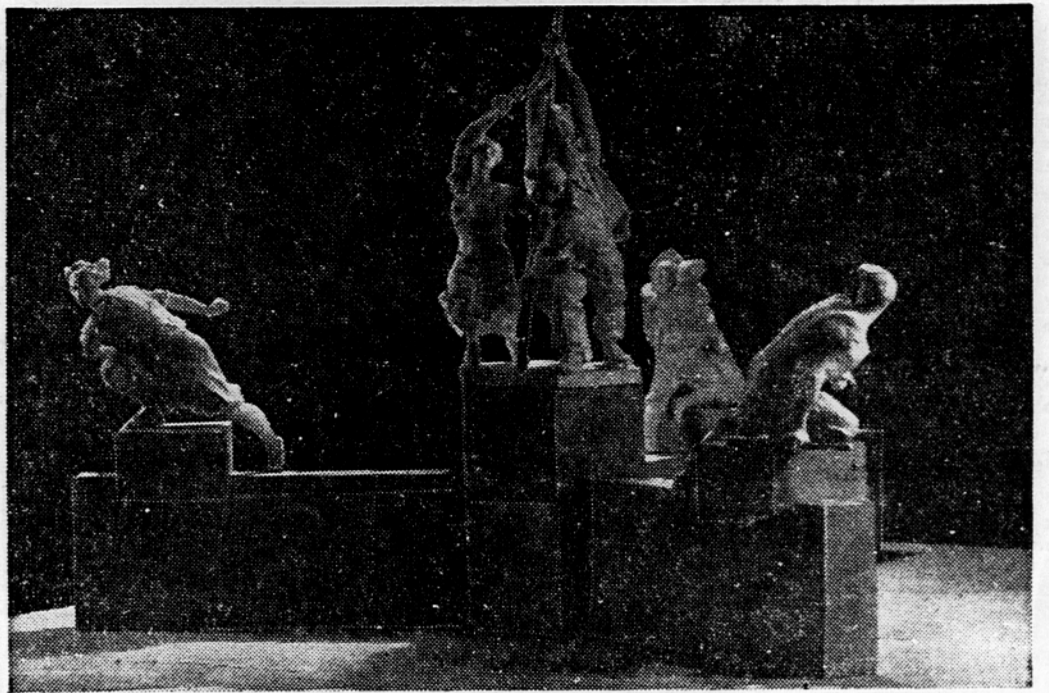
Pariz, 1. okt. (AFP). Avstrijski kancler ing. Julius Raab, ki je bil nekaj dni na uradnem obisku v Parizu, je danes odpotoval nazaj v Avstrijo. Z njim sta odpotovala tudi minister za zunanje zadeve dr. Karl Gruber in državni sekretar v ministrstvu za zunanje zadeve dr. Kreisky.

Sestanek med Churchillom in Edenom

London, 1. okt. (AFP). Ministrski predsednik Velike Britanije Winston Churchill in minister za zunanje zadeve Anthony Eden, ki sta se sinoči vrnila v London, sta imela prvi sestanek v rezidenčni predsednika vlade. Dobro obveščeni krogi trdijo, da sta pretežna glavne mednarodne dogodke, o katerih bodo jutri razpravljali na ožji seji vlade. Ni izključeno, da bosta Churchill in Eden razmisljalo tudi o tem, kako bi si zmanjšala breme dolžnosti, ki jih opravljata v vladi.

Predsednik francoske vlade v Ankaru

Ankara, 1. okt. (AFP). Predsednik francoske vlade Joseph Laniel in minister za zunanje zadeve Georges Bidault sta prispela danes s svojim spremstvom v Ankaru. Na železniški postaji sta sprejela francoska državnik predsednik turške vlade Menderes in minister za zunanje zadeve Fuad Köprülü.

Maketa spomenika prvemu zboru odposlancev slovenskega naroda v Kočevju, ki ga bodo v nedeljo svečano odkrili. Spomenik sta projektirala Zoran Didek in Božo Pengov

Italijanske kršitve našega zračnega prostora

V enem dnevu štirikrat, od začetka vojaških demonstracij ob jugoslovanski meji pa že desetkrat

Ljubljana, 1. okt. (Tanjug).

Davi ob 9.30 je na sektorju pri Predilskem prelazu v tolimniskem okraju italijansko letalo kršilo naš zračni prostor. Letalo je priletelo čez mejo nad planino Jerebica in nato letelo proti severu do Predilskega vrha, kjer je preletelo mejo in se vrnilo v Italijo. Letalo je letelo 200 do 300 m v globini našega zračnega prostora 3 km vzdolž meje. Nekaj minut kasneje so zopet opazili letalo na sektorju Rateče—Planica v radovljiškem okraju, ki je kršilo naš zračni prostor ter nato odletelo v smeri jugoslovansko — avstrijsko — italijanske tromeje. Letalo je bilo 150 do 200 m v notranjosti našega ozemlja.

Ob 11.58 uri sta naši zračni prostor zopet kršili dve italijanski vojaški letali na reakcijski pogon, ki sta preleteli čez našo mejo na sektorju pri Gorci. Letala sta na redili krog v globini 200 m nad našim ozemljem, narkar se je eno letalo vrnilo v Italijo, medtem ko je drugo letalo nadaljevalo pot nad našim ozemljem v smeri proti St. Petru južno od Nove Garihode pri Vrtojbi. Na tem področju je letalo prekršilo naš zračni prostor v globini 500 m in letelo 4 km nad našim ozemljem v višini 400 m. Italijanska letala so torej samo v današnjem

Okrnitev slovenskega šolstva v Trstu

Trst, 1. okt. (Tanjug). Kakor piše »Primorski dnevnik«, je oddelek za prosveto zavenske vojaške uprave v Trstu sklenil, na področju tržaške občine ukiniti osem razredov slovenskih osnovnih šol in odpušiti ustrezno število slovenskih učiteljev. Nekateri razredi so prav v Trstu, nekateri pa v Barkovljah, Bazovici in

Sv. Križu. Slovenske razrede bodo odpravili tudi v ulicah Sv. Frančiška in Donadoni v Trstu, kjer so slovenski prebivalci zahtevali vrtnice za slovenske otroke. Pred nekaj dnevi je oddelek za prosveto ZVU odklonil dovoljenje za otvoritev novih otroških vrtcev, češ da je to vprašanje »za vedno odstavljeno z dnevnega reda«. Ta oddelek vodi eden izmed rimskih funkcionarjev, ki so bili poslani v Trst po sklenitvi londonskega sporazuma lani.

Po istih virih so zaprli slovenske razrede z utemeljitvijo, »da ni dovolj slovenskih učencev«, kar pa sploh ni res, saj je število slovenskih učencev isto ali pa samo nekaj manjše kot lani.

Francoski socialisti obojajo sporazum med ZDA in Španijo

Pariz, 1. okt. (Tanjug). Vodstvo francoske socialistične stranke je objavilo resolucijo, v kateri obojajo sklenitev ameriško—španskih vojaških sporazumov. V resoluciji poudarjajo, da bodo ti sporazumi preočili fašističnega diktatorja kot zakonitega zastopnika španskega naroda in dopustili dvom, da bi mogla biti Francova Španija, če drugače ne, pa posredno vključena v blok svobodnih držav. Upravni odbor socialistične stranke obojajo državnikove nove ameriške diplomacije, za katere so strateški interesi važnejši od vseh drugih stvari.

Avstrijski kancler odpotoval iz Pariza

Pariz, 1. okt. (AFP). Avstrijski kancler ing. Julius Raab, ki je bil nekaj dni na uradnem obisku v Parizu, je danes odpotoval nazaj v Avstrijo. Z njim sta odpotovala tudi minister za zunanje zadeve dr. Karl Gruber in državni sekretar v ministrstvu za zunanje zadeve dr. Kreisky.

Sestanek med Churchillom in Edenom

London, 1. okt. (AFP). Ministrski predsednik Velike Britanije Winston Churchill in minister za zunanje zadeve Anthony Eden, ki sta se sinoči vrnila v London, sta imela prvi sestanek v rezidenčni predsednika vlade. Dobro obveščeni krogi trdijo, da sta pretežna glavne mednarodne dogodke, o katerih bodo jutri razpravljali na ožji seji vlade. Ni izključeno, da bosta Churchill in Eden razmisljalo tudi o tem, kako bi si zmanjšala breme dolžnosti, ki jih opravljata v vladi.

Predsednik francoske vlade v Ankaru

Ankara, 1. okt. (AFP). Predsednik francoske vlade Joseph Laniel in minister za zunanje zadeve Georges Bidault sta prispela danes s svojim spremstvom v Ankaru. Na železniški postaji sta sprejela francoska državnik predsednik turške vlade Menderes in minister za zunanje zadeve Fuad Köprülü.

Razpadanje zadružništva na Madžarskem

Dunaj, 1. okt. — Kakor poroča AFP, je imel predsednik madžarske vlade Nagy govor pred združniški v Kečkemetu, v katerem je pozival kmete, naj ne izstopajo iz združev, čeprav jim daje tako možnost nedavna vladna uredba. Kmetje je rotli, naj imajo več zaupanja v vlado in partijo in naj se zavedajo hudih posledic, ki jih čakajo, če bodo izstopali iz kolektivnih gospodarstev. V svojem govoru je omenil, da je med kmeti organiziran odpor proti kolektivizaciji, da pa bo vlada odločno nastopila proti »sovražnikom, ki nagovarjajo kmete, naj izstopajo iz združev«.

našega zračnega prostora

V enem dnevu štirikrat, od začetka vojaških demonstracij ob jugoslovanski meji pa že desetkrat

Ljubljana, 1. okt. (Tanjug).

Davi ob 9.30 je na sektorju pri Predilskem prelazu v tolimniskem okraju italijansko letalo kršilo naš zračni prostor. Letalo je priletelo čez mejo nad planino Jerebica in nato letelo proti severu do Predilskega vrha, kjer je preletelo mejo in se vrnilo v Italijo. Letalo je letelo 200 do 300 m v globini našega zračnega prostora 3 km vzdolž meje. Nekaj minut kasneje so zopet opazili letalo na sektorju Rateče—Planica v radovljiškem okraju, ki je kršilo naš zračni prostor ter nato odletelo v smeri jugoslovansko — avstrijsko — italijanske tromeje. Letalo je bilo 150 do 200 m v notranjosti našega ozemlja.

Okrnitev slovenskega šolstva v Trstu

Trst, 1. okt. (Tanjug). Kakor piše »Primorski dnevnik«, je oddelek za prosveto zavenske vojaške uprave v Trstu sklenil, na področju tržaške občine ukiniti osem razredov slovenskih osnovnih šol in odpušiti ustrezno število slovenskih učiteljev. Nekateri razredi so prav v Trstu, nekateri pa v Barkovljah, Bazovici in

Sv. Križu. Slovenske razrede bodo odpravili tudi v ulicah Sv. Frančiška in Donadoni v Trstu, kjer so slovenski prebivalci zahtevali vrtnice za slovenske otroke. Pred nekaj dnevi je oddelek za prosveto ZVU odklonil dovoljenje za otvoritev novih otroških vrtcev, češ da je to vprašanje »za vedno odstavljeno z dnevnega reda«. Ta oddelek vodi eden izmed rimskih funkcionarjev, ki so bili poslani v Trst po sklenitvi londonskega sporazuma lani.

Po istih virih so zaprli slovenske razrede z utemeljitvijo, »da ni dovolj slovenskih učencev«, kar pa sploh ni res, saj je število slovenskih učencev isto ali pa samo nekaj manjše kot lani.

Francoski socialisti obojajo sporazum med ZDA in Španijo

Pariz, 1. okt. (Tanjug). Vodstvo francoske socialistične stranke je objavilo resolucijo, v kateri obojajo sklenitev ameriško—španskih vojaških sporazumov. V resoluciji poudarjajo, da bodo ti sporazumi preočili fašističnega diktatorja kot zakonitega zastopnika španskega naroda in dopustili dvom, da bi mogla biti Francova Španija, če drugače ne, pa posredno vključena v blok svobodnih držav. Upravni odbor socialistične stranke obojajo državnikove nove ameriške diplomacije, za katere so strateški interesi važnejši od vseh drugih stvari.

Avstrijski kancler odpotoval iz Pariza

Pariz, 1. okt. (AFP). Avstrijski kancler ing. Julius Raab, ki je bil nekaj dni na uradnem obisku v Parizu, je danes odpotoval nazaj v Avstrijo. Z njim sta odpotovala tudi minister za zunanje zadeve dr. Karl Gruber in državni sekretar v ministrstvu za zunanje zadeve dr. Kreisky.

Sestanek med Churchillom in Edenom

London, 1. okt. (AFP). Ministrski predsednik Velike Britanije Winston Churchill in minister za zunanje zadeve Anthony Eden, ki sta se sinoči vrnila v London, sta imela prvi sestanek v rezidenčni predsednika vlade. Dobro obveščeni krogi trdijo, da sta pretežna glavne mednarodne dogodke, o katerih bodo jutri razpravljali na ožji seji vlade. Ni izključeno, da bosta Churchill in Eden razmisljalo tudi o tem, kako bi si zmanjšala breme dolžnosti, ki jih opravljata v vladi.

Predsednik francoske vlade v Ankaru

Ankara, 1. okt. (AFP). Predsednik francoske vlade Joseph Laniel in minister za zunanje zadeve Georges Bidault sta prispela danes s svojim spremstvom v Ankaru. Na železniški postaji sta sprejela francoska državnik predsednik turške vlade Menderes in minister za zunanje zadeve Fuad Köprülü.

Razpadanje zadružništva na Madžarskem

Dunaj, 1. okt. — Kakor poroča AFP, je imel predsednik madžarske vlade Nagy govor pred združniški v Kečkemetu, v katerem je pozival kmete, naj ne izstopajo iz združev, čeprav jim daje tako možnost nedavna vladna uredba. Kmetje je rotli, naj imajo več zaupanja v vlado in partijo in naj se zavedajo hudih posledic, ki jih čakajo, če bodo izstopali iz kolektivnih gospodarstev. V svojem govoru je omenil, da je med kmeti organiziran odpor proti kolektivizaciji, da pa bo vlada odločno nastopila proti »sovražnikom, ki nagovarjajo kmete, naj izstopajo iz združev«.

Nemogoče je biti dober član SZDL in hkrati sovražno delati proti programu in politiki SZDL

Predvolilne priprave v Ljutomer-skem okraju — Dr. Jože Potrč na razširjeni seji okrajnega odbora SZDL

Ljutomer, 1. okt. (Po telefonu.) V sindikalni dvorani OLO je bila danes dopoldne razširjena seja Okrajnega odbora SZDL, ki so se je udeležili tudi predsedniki občinskih odborov SZDL in predstavniki vseh množičnih organizacij. Seji, ki jo je vodil predsednik Okrajnega odbora tovariš Metod Gričar, sta prisostvovala tudi član Predsedstva Glavnega odbora SZDL tovariš dr. Jože Potrč ter Ivan Kreft iz Vidma ob Savnici.

Na seji, ki je potekala vse dopoldne v živem razgovoru, so predvsem kritično analizirali politični položaj v okraju ter presojali politično aktivnost posameznih organizacij SZDL. Kritična presoja političnega položaja kaže, da je v okraju najtežje in hkrati v mnogih primerih najslabše politično delo v vaških odborih SZDL. Precej je takih vaških odborov, kjer ne zmorejo niti dobrega sestanka vaščanov, dosti pa je tudi takih, kjer se sestankov ne udeležujejo niti odborniki. Tu se v kaj čudni luči kaže zavest tistih odborov vaških odborov, ki sta jih v zadnjem času prizadela zakon o zemljiškem skladu ali pa zakon o novih viničarskih odnosih. Ti odborniki namreč zavirajo politično aktivnost ter ustvarjajo med volivci nezaupanje. Navzlic temu so to člani Socialistične zveze in celo odborniki vaških organizacij, delujejo proti programu in politiki Socialistične zveze ter skušajo med delovnim ljudstvom ustvarjati nezaupanje proti ukrepom ljudske oblasti, ki so v prid delovnim ljudem Ljutomerskega okraja, zlasti v prid viničarjem in njihovim številnim družinam. Več kot razumljivo je, da tega razdiralnega političnega delovanja večina članov Socialistične zveze ne more močno prenašati v svojih lastnih organizacijah. Zato volivci, člani Socialistične zveze, poudarjajo, da bodo v predvolilni dobi temeljito prečistili svoje vrste ter izključili vse tiste, ki vodijo sovražno politiko v vaških organizacijah, kakaj nemogoče je biti dober član Socialistične zveze in hkrati sovražno delovati proti Socialistični zvezi.

Potem, ko so okrajni odborniki, predsedniki občinskih odborov Socialistične zveze ter

predstavniki množičnih organizacij analizirali politični položaj, je govoril dr. Jože Potrč o naših novih ustavnih zakonih, o demokratičnosti jesenskih volitev ter o izbiri kandidatov. K političnemu položaju v okraju je dr. Potrč dodal svoje pripombe in mnoge pobude za predvolilno dobo. Po zaključnih razgovorih so na seji sprejeli več sklepov. Pri okrajnem odboru Social-

istične zveze bodo postavili okrajno volilno komisijo, prav tako pa bodo postavili volilne komisije tudi pri vseh občinskih odborih Socialistične zveze. Ker dosedaj množični sestanki in zborovanja Socialistične zveze niso bila povsod najbolj uspešna, bodo se pred zbori volivcev po nekaterih občinah oziroma volilnih enotah ponovno množični sestanki. V nedeljo 11. t. m. dopoldne pa bo v Ljutomeru za ves okraj veliko množično zborovanje Socialistične zveze, ki se ga bo predvidoma udeležil tudi

tovariš Edvard Kardelj. V nadaljnjih sklopih poziva Okrajni odbor Socialistične zveze vse množične organizacije (sindikate, AFZ, gasilce, mladino itd.), naj se aktivneje sodelujejo v volilni agitaciji ter se čim številneje udeležujejo množičnih zborovanj. Na seji so tudi ugotovili, da se nekateri sindikati že sedaj prav živo pripravljajo na volitve v okrajni zbor proizvajalcev. Na današnji seji so razdelili bloke za zbiranje volilnega fonda, pri čemer so funkcionarji Socialistične zveze poudarili pomen zbiranja finančnih sredstev, potrebnih za volilno agitacijo in izvedbo volitev. (2)

NAŠ SPLOŠNI INDUSTRIJSKI RAZVOJ ZAHTEVA TUDI

ustrezen razvoj kartonažne industrije

Izrabljeni stroji in pomanjkanje proizvodnih sredstev silno otežujejo pravočasno izvrševanje naročil farmacevtske in drugih industrij, ki so se razvile po osvoboditvi

Pred komaj desetimi dnevi je bilo v Ljubljani posvetovanje zastopnikov republiških združenj grafičnih podjetij FLRJ, preteklo nedeljo pa se je začela dvodnevna konferenca vseh jugoslovanskih podjetij za predelavo papirja, kartona in lepence. Že na posvetovanju grafičarjev je prodirlo prepričanje, da bi bilo prav, če bi se njihovim združenjem pridružila tudi podjetja, ki predelujejo karton, papir in lepenco, kajti embalaža kot glavni izdelek tovornih tovarn ne more shajati brez tiskarn. Vsa večja kartonažna podjetja imajo celo lastne tiskarne, ki zaposlujejo tudi do 100 in več delavcev-tiskarjev. Zato so udeleženci omenjene konference sklenili, da se odzovejo vabilu grafičarjev in pristopijo kot člani njihovim združenjem po republikah.

Drugo pomembno vprašanje, ki so ga obravnavali, je kadrovsko vprašanje. V državi imamo sicer res le nekaj večjih polnih podjetij kartonaže (v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu, Osijeku in Beogradu), vendar je presenetljivo dejstvo, da premore ta industrijska panoga komaj pet ali šest resničnih kartonažnih strokovnjakov. Vsi drugi ljudje, ki so zaposleni v tej industriji, so priučeni delavci. Zato so zastopniki kartonažnih podjetij sklenili, posvetiti v prihodnje vsi skrb vzgoji naraščanja, in to v podjetjih, ki imajo možnost, dati mladim ljudem vsestransko

strokovno izobrazbo v tem poklicu. Vedeti je namreč treba, da je splošni razvoj naše industrije zahteval tudi povečanje kartonažne proizvodnje. V vseh kolikčak večjih podjetjih te vrste (»Mepa« Maribor, Kartonažna tovarna Ljubljana, zagrebška Kartonaža, Litokarton Osijek, Avala Beograd, Kuverta Ljubljana in nekatera druga) zaposlujejo danes tudi po nekajkrat več ljudi, kakor pred vojno. Mislimo le na resnično velikanski razvoj naše farmacevtske industrije, industrije tobaka, industrije svinčnikov in barvic, kozmetike itd. Vse te nove, še vedno razvijajoče se industrije potrebujejo cele vagonne škatlice in drugih kartonažnih izdelkov. Nevarno je povečanim potrebam ustrezajoče pogosto naše kartonažne tovarne le z največjo težavo. Zgodilo se je že, da je tovarna »Vigalic« Drava v Osijeku, ki se ji je mudilo, dobiti iz ljubljanske »Kartonaže« omete za izvoz »Vigalic

v Peru, prišla ponje v Ljubljano direktno s kamionom; samo da ne zamudi s Perujem pogodbeno določenega dobavnega roka. Stiska je namreč tako velika, da je dobavni rok štirih do pet mesecev za kartonažne in embalažne izdelke že prav vsakdanji.

S tem v zvezi so udeleženci omenjene konference sprejeli ustrezne sklepe tudi glede investicij. Do srede novembra bodo vsa kartonažna podjetja izdelala plane za investicije, ki naj bi se vsaj delno krile iz grafičnih industrij objubljenih sredstev. Kakor grafičarji, tako so tudi ljudje iz kartonažne industrije sklenili, izločiti iz trgovine v zvezi z uvozom potrebnih strojev vse tujе zunanje posredovalce, da bi prihranili kar največ deviz. Ker je bila vsa pretekla leta tudi kartonažna industrija mačehovsko obravnavana, so se strinjali s sklepom posvetovanja grafičnih podjetij, da je treba na uvoz opreme za grafično industrijo odpraviti vse sedaj predpisane faktorje. Končno so se zedinili o tem, da je treba domačo industrijo zainteresirati za izdelovanje manj kompliciranih strojev, v kolikor je to mogoče. S tem bi se dalo prihraniti mnogo deviz.

Revizorska služba združnih organizacij bi morala biti bolj učinkovita

Posvetovanje predstavnikov vseh glavnih združnih zvez FLRJ

Na pobudo Glavne združne zveze Hrvatske je bilo pred dnevi v Zagrebu posvetovanje predstavnikov vseh Glavnih združnih zvez v FLRJ. Posvetovanje je bilo organizirano z namenom, da se predstavniki glavnih zvez spoznajo z novo organizacijo revizorske službe v Hrvatski. To je sedaj edina republika, v kateri je revizorska služba organizirana po novih načelih, kajti stara revizorska služba ni mogla izpolniti osnovnih nalog in je imela precej pomanjkljivosti. Familiarnost, uporabljanje revizorjev pri raznih kampanjskih nalogah itd. so bili temeljni vzroki, ki so onemogočili pravilno delovanje revizorske službe. Predstavniki Glavne združne zveze Hrvatske so tovarišem iz drugih republik razložili organizacijo nove revizorske službe, ki je pričela delovati 1. julija letos. Vsa revizorska služba v Hrvatski je osredotočena v šestih središčih. Revizorji bodo nadzorovali, ko bo organizacija izpolnjena, vse združne organizacije. Namesto prejšnjih 300 revizorjev, bo imela nova organizacija okoli 100 strokovnjakov. Vsako središče bo imelo poleg določenega števila revizorjev še pravnik, ki bo na osnovi revizijskih ugotovitev reševal prav-

na vprašanja, se pravi, da bo prijavil javnemu tožilcu osebe, ki so oškodovale združno imovino in podobno. V teh središčih bodo tudi agronomi, ki bodo reševali agrotehnična vprašanja v združnih organizacijah itd. Tudi v Sloveniji ima revizorska služba precej pomanjkljivosti. Zato revizorji in združne organizacije že dlje časa razpravljajo o tem, kako bi bilo treba revizijsko službo urediti, da bo bolj učinkovita, kar pa bo prav gotovo podrobno pokazala nadaljnja raz-

Seja izvršnega odbora SZDL v koprskem okraju

KOPER, 2. okt. Danes je bila seja izvršnega odbora SZDL za koprski okraj, na kateri so odborniki razpravljali o volitvah v zbor proizvajalcev, o novem volilnem zakonu in pripravah za izobraževanje v zimskem času. So-glasno so sprejeli sklep, da pošlje izvršni odbor koprškega okraja OLO v Koprno predlog, naj razpiše volitve v zbor proizvajalcev, ki so na tem področju možne, nadalje dopolnilne volitve v ljudske odbore in predlog o uvedbi volilnega fonda. Dr. Stane Furlan je tolmačil novi volilni zakon, za katerega je tu veliko zanimanje. Nov volilni zakon bodo tolmačili tudi članom Socialistične zveze po terenu in tovarnah. Sprejeli so sklep, da naj volilni proglaš SZDL Jugoslavije objavijo vsi lokalni listi, tako da bo z njim seznanjeno vse prebivalstvo koprškega okraja.

Da bo vsestransko izobraževanje v zimskih mesecih kar najbolj uspešno, so izvolili posebno komisijo, v kateri so tudi zastopniki prosvete, kmetijstva, sindikatov, protiletalske zaštite, RK itd. Naloga te komisije je sestaviti celotni program vsestranskega izobraževanja ljudstva. E. K.

V Beogradu začele kandidacijske konference za zbor proizvajalcev

Beograd, 1. oktobra. V beograjskih podjetjih so danes začele kandidacijske konference za volitve odbornikov mestnega zbora proizvajalcev, ki se bodo vršile 1. novembra. Prvo kandidacijsko konferenco je imelo tekstilno podjetje »Partizani«. Z ozirom na število proizvajalcev predstavlja podjetje samostojno volilno enoto in volj enega odbornika. Na današnjem sestanku je kolektiv predložil 8 kandidatov, med njimi predsednika sindikalne podružnice, predsednika delavskega sveta, več delavcev, ki že dolgo let delajo v podjetju, itd.

Osnovne organizacije SZDL v Celju se morajo postaviti na lastne noge

V terek popoldne je bila seja mestnega odbora SZDL v Celju, kateri so prisostvovali še zastopniki terenskih organizacij SZDL. Po poročilu predsednice MO SZDL tov. Olge Vrabčeve ter iz razprave, predvsem na račun metode dela osnovnih organizacij v času od jesenskih volitev, so naposled ugotovili, da zlasti novoizvoljeni terenski odbori SZDL pri delu niso pokazali večje aktivnosti. To ugotovitev je posebno velja za terenske organizacije v območjih predelih mesta, kjer se novoizvoljeni odborniki še niso niti sestali ter iz svoje sredine izvolili novega vodstva. To stanje je pokazalo še drugo slabo stran, ki pa ima lahko v volilni kampanji tudi posledice namreč, da se nedeljavni odbori terenskih organizacij SZDL izgubili stik s svojimi člani in da zaradi tega od ljudi odprezani tudi mestni odbor SZDL. Čeprav so volilni sestanki in veliki vsilni zadovoljivo uspešni, vendar osnovne organizacije SZDL niso gospodar politične situacije na terenu in kot take so tudi nemočne reagirati na gesla, ki jih med ljudmi širijo sovražniki nove države.

Razprava je nadalje pokazala, da so odbori SZDL na terenu in seveda njihovi člani še vedno navajeni na direktive brez njih se težko znajdejo. To se je zlasti videlo v razpravi o kandidatih za republiške poslance. Ker politični aktivisti tokrat rjso dobili direktiv od zgoraj so ponekod negotovo sledili

Te in druge napake so rodile zaključke, da je treba v prvi vrsti organizacijsko utrditi oboje osnovnih organizacij. Nujno je sestaviti delavne komisije ter ne glede na jesenske volitve izdelati načrt dela osnovne organizacije.

V razpravi o metodah dela so bili izrečeni koristni predlogi zlasti o tem, kako doseči stik s člani. Večina zastopnikov terenskih organizacij je bila mnenja, da bi bilo prav, če bi namesto množičnih sestankov terenske organizacije pripravljale večerne študijske odbore za manjši krog ljudi. Morda za prebivalce večje hše, neke ulice in podobno. Vsekakor pa je pri organizaciji takšnih sestankov paziti, da ne bodo prešli okvir naravnih očiok. Dejstvo, da mnogi člani terenskih odborov SZDL se niso do podrobnosti seznanili zlasti z organizacijo volitev, je bilo povod za sklep, da se pri mestnem odboru SZDL ustanovi posebna informacijska pisarna, ki bo v tem pogledu dajala vsa potrebna.

Volitve v mestni zbor proizvajalcev v Celju bodo 4. novembra

Na deveti skupni seji mestnega zbora ter zbora proizvajalcev MLO v Celju so ljudski odborniki sprejeli sklep, da bodo volitve v novi mestni zbor proizvajalcev v sredo 4. novembra t. l. Po sklepu te seje bo v novem zboru proizvajalcev 35 odbor-

nikov, od tega 34 iz prve skupine (industrijski, promet itd.) ter en zašt. kmetijskih proizvajalcev. Minimalna udeležba kmetijskih proizvajalcev je odraz družbenega dohodka iz kmetijstva, ki na področju mesta Celja ne dosega niti enega odstotka od celotnega družbenega dohodka ustvarjenega v Celju.

12.400 proizvajalcev v Celju bo volilo svoje zastopnike v drugi mestni zbor proizvajalcev na 20 volilnih enotah. V novem zboru proizvajalcev bodo imeli največ svojih zastopnikov delavci »Tovarne majlirane posode in sicer 5, nato sledijo železarji iz Sior s štirimi, »Cinkarna« s tremi, »Metka« z dvema itd. Glede na to, da so se volitve iz Sior, Skofje inasi ter Šmarjeta v Rožni dolini izrekli za priključitev k mestu Celju, se bo povečal tudi mestni zbor od dosedanjih 40 odbornikov na 45.

Predvolilne priprave v postojnskem okraju

V sredo je bila seja okrajnega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi v Postojni, kateri je prisostvoval tudi član CK ZKJ Ivan Regent. O političnih pripravah za volitve je govoril predsednik Socialistične zveze Matevž Hacc.

V zvezi s predvolilnimi sestanki ljudje sprašujejo, kdaj bo ustanovljena okrajna davčna komisija, ki bo reševala pritožbe glede odmere davkov. Zanima jih tudi odobritev sekretariata za gospodarstvo o sečnji lesa v okraju Postojna. Nadalje so se pomenili o tem, da bo treba prihodnje leto napeti vse sile za obnovo porušeni hiš in gospodarskih poslopj, ki jih je uničil okupator. Okrajni odbor Socialistične zveze je predlagal okrajnemu ljudskemu odboru, da bo smatral to za eno najvažnejših nalog prihodnjega leta. Socialistična zveza bo s tem seznanila tudi gospodarska podjetja in splošne kmetijske zrudge, da bodo pomagale pri obnovi. Nato so obširno razpravljali še o kandidatih. Dalje so na seji tudi sklenili, da bodo o vseh sestankih, ki jih bodo imeli po terenu, obveščali centralni in lokalni tisk. Poleg

tega so odborniki izražali mnenje, da naj bi sami kandidati prihajali med ljudi in jih seznanjali s splošnim gospodarskimi vprašanji okraja in republike ter jim tudi odgovarjali na razna stavljen vprašanja.

V novomeškem okraju sprejemajo združniki kandidate za zore proizvajalcev

Po seji Okrajnega ljudskega odbora 24. septembra in skupni seji okrajnega komiteja ter okrajnega odbora SZDL 26. septembra, so se priprave za jesenske volitve v novomeškem okraju razvile. Do 29. septembra so bile na seždu vseh občin konference predstavnikov podjetij, združenj in množičnih organizacij, na katerih so podrobno proučili gradivo za volitve v zore proizvajalcev ter se pogovorili o pripravah. Ker je rok za predlaganje kandidatov za okrajni zbor proizvajalcev zelo kratek, je težišče na pripravah za zore volivcev v proizvodnji, tako kmetijske kot industrijske panoge.

ing. Vilmo Pirkovičeno, za zvezni zbor proizvajalcev pa Janeza Hribarja. V Straži so združniki potrdili kot kandidata za okrajni zbor proizvajalcev dosedanjega člana tovariša Jožeta Dularja, kmeta iz Jurke vasi. Njihova občina skupno z občino Dolenske Toplice volijo enega odbornika v okrajni zbor proizvajalcev iz kmetijske panoge. O kandidatu bodo sedaj razpravljali še volilni upravičenci topliske kmetijske zrudge in bodo verjetno tudi oni predlagali enega kandidata. Največ zborov volivcev kmetijske panoge bo v nedeljo 4. oktobra, v industrijski panogi pa imajo prav tako zore volivcev. Predvidevajo, da bodo zbori volivcev za sprejem kandidatov za zore proizvajalcev končani do določenega roka.

V treh kmetijskih združenjih, to je v Straži, Mirni in Smarjetu so že bili zbori volivcev z izredno dobro udeležbo, na katerih so tudi sprejeli kandidate za okrajni zbor proizvajalcev ter predlagali kandidate za republiški in zvezni zbor proizvajalcev. Na vseh treh dosedanjih zborih volivcev kmetijskih proizvajalcev so predlagali kot kandidata za republiški zbor proizvajalcev

IZREDNI VLAKI ZA PROSLAVO V KOČEVJU

Izredni vlaki, ki bodo vozili 4. oktobra na proslavo v Kočevje:

Odhod iz Ljubljane:	Odhod iz Kočevja:
3.45	18.10
4.15	19.00
4.40 (redni vlak)	20.08
5.10	

Posebni vlaki bodo sestavljeni iz potniških vagonov, ki bodo pripravljani pol ure pred odhodom vlaka na glavni postaji. Cera vožnje v obe smeri je 232 dinarjev. Vodje skupin naj kupijo vozovnice na skupno objavo, ki se doji pri potniški blagajni. Pripravljalna odbor pri mestnem odboru SZDL ponovno poziva vse politične organizacije, društva in ter sindikate, naj pošljejo s prijavitvami in prodajo spominskih značk. Opozorjamo na tehnična navodila uslužbenecem proslave, objavljenega v časopisu dne 30. septembra 1953. Vse ostale podrobne informacije daje Mestni pripravljalni odbor, Resljeva 9-II, soba 26, telefon 20.223, vsak dan od 8 do 14, in od 16 do 19. ure.

AVTO PROMET SKOFJA LOKA

I. VOZNI RED
Proga: ZIRI-SKOFJA LOKA-LJUBLJANA-ZIRI

1)	2)	3)	Ziri	3)	2)	1)
4.20	13.45	5.45				17.23 13.18 9.38
5.28	14.53	6.53	Sk. Loka-mesto			16.15 12.10 8.30
5.35	15.00	—	Sk. Loka-kolodv.			15.30
—	—	7.15	Sk. Loka-pošta			15.20
—	—	7.50	Ljubljana			14.45

Vozni red velja od 1. X. 1953.
1) Vozi samo ob nedeljah.
2) Vozi vsak dan.
3) Vozi samo ob delavnikih.

II. VOZNI RED
Proga: ZALIEŽNIKI-ZELEZNIKI-SK. LOKA-KRANJ

1)	2)	3)	Zalozlog	3)	2)	1)
4.35	6.10	14.00	Zelezniki			9.20 13.00 17.05
5.30	6.55	14.45	Sk. Loka-mesto			8.30 12.15 16.15
5.35	—	15.00	Sk. Loka-kolodv.			— 12.10 16.10
—	8.00	—	Kranj			— 11.30 —

1) Vozi samo ob nedeljah.
2) Vozi samo ob delavnikih.
3) Vozi vsak dan.
Pripomba: avtobus vozi iz Zalega-loga samo ob ponedeljkih, sredi in petkih.

ŽELEZARNA RAVNE

tovarna plemenitih jekel
RAVNE NA KOROŠKEM
razpisuje
SKLEPANJE POGODB ZA NAROČILA V LETU 1954
in sicer:

- od 5. X. do 10. X. 1953 — Industrija brodogradnje, direktne vojnne pošte in podjetja vojne industrije;
  - od 12. X. do 17. X. 1953 — Kovinsko-predelovalna industrija;
  - od 19. X. do 24. X. 1953 — Vsa ostala industrija;
  - od 26. X. do 31. X. 1953 — Delavnice železniških vozil in direktije železnice;
  - od 2. XI. do 7. XI. 1953 — Strojgradnja, metalurgija in rudarstvo;
  - od 9. XI. do 14. XI. 1953 — Veletrgovine s tehničnim materialom.
- Cenjene naročnike vabimo, da pošljejo predvsem pismena naročila s specifikacijami za potrebe I. polletja 1954, medtem ko lahko navedejo potrebe za II. polletje 1954 samo okvirno.
- Pismena naročila in specifikacije so potrebne tudi za primer prihoda zastopnikov na Ravne.
- Eventuelni poslovni obiski naj volijo dnevne vlake, odnosno zvezo s prenočišči v Dravogradu, ali v Mariboru.
- Direkcija.

Od srede na četrtek

Sovjetska nota zahodnim veleposlanikom, ki naj bi bila odgovor na predlog zahodnih veleposlanikov za četrtotno konferenco 13. oktobra o Laganu, praznarsko na ta predlog ni odgovorila. Namesto odgovora na predlog zahodnih veleposlanikov — katerega sovjetska nota sploh ne omenja — so o noli namenjeni novi predloži. Ki pa so po splošni sodbi zahodnih veleposlanikov krojili zelo nejasni. V svojih notih SZ predlaga dve konferenci: sestanek zunanjih ministrov ZDA, Velike Britanije, Francije, Sovjetske zveze in Kitajske, na katerem bi proučili ukrepe za zmanjšanje napetosti o mednarodnih odnosih, in konferenco ministrov zunanjih ministrov o nemškem vprašanju. V ameriških uradnih krogih poudarjajo, da ni jasno, če Sovjetska zveza predlaga sestanek petih ali sedemdesetih konferenc in če želi, da bi bil sestanek petih pred četrtotno konferenco, ker sta o noli omenja na prvem mestu. Sodijo, da bo o smislu teh vprašanj sestavljen tudi odgovor na zadnje sovjetsko noto.

Prav zaradi te nejasnosti označujejo o zahodnih prestolnih točkah kot noo primer taktike zavlačevanja, ki se je poslužuje Sovjetska zveza. Glede predlaga konferenc petih ali sedemdesetih konferenc, da bi se bilo mogoče sklicati pred politično konferenco o Koreji, ker bi pred tem ne bilo nobenega upanja, da bi ZDA privolile na razgovore s Kitajsko. Če Sovjetska zveza ostane — kar iz note ni jasno razvidno — da bi morala biti ta konferenca pred četrtotno konferenco o nemškem vprašanju, bi torej njen predlog pomenil odlaganje četrtotne konferenc. Zato dokaj upravičeno tolažilo sovjetsko noto kot odklonitev predlaga o četrtotni konferenci o Laganu.

Prav tako neizjemen, kakor glede četrtotne konferenc, je tudi sovjetski odgovor glede restitucije nemškega vprašanja. Moskva zopet ponavlja svoj predlog o ustanovitvi začasnih osenskega vlade pred splošnimi volitvami, čeprav so zahodni veleposlaniki ta predlog že odklonili. Po tem odgovoru sodijo, da se Sovjetska zveza hoče s splošnimi volitvami o sebi Nemčiji kakor tudi razgovora o nemškem vprašanju sploh.

Sovjetski odgovor torej ni premaknil s mrtve točke vprašanja četrtotne konferenc in restitucije nemškega vprašanja. Po splošni sodbi je nota le ponovni dokaz, da Sovjetska zveza neče s konkretnimi dejanji pokazati volje za rešitev mednarodnih poretih problemov in za popuščanje napetosti o sovju, svoje odklonilno stališče pa prikrije z raznimi predlogi in zavlačevanjem.

Pril polnih izbranih odborov laburistične stranke na konferenci o Margate je levo krilo z Beonom na čelu odneslo zmago nad uradnimi vodilnimi strankami. Njihov predstavitelj, od sedmih članov izbranih odborov, ki jih volijo konferenca je bilo izvoljenih 6 beonistov in 1 predstavnik zmerne stranke, medtem ko Hugh Gaitskell, pristopilega krila, ki se je tudi potegoval za izvolitev, ni bil izvoljen. Izvoljeni pristopilega krila, ki so bili vsi že tudi prej člani izbranih odborov, so dobili osi precej več glasov kot lani. Tako so beonisti precej utrdili svoj položaj o izbranih odborov, o katerem je poleg 7 na konferenci izvoljenih članov še 20 članov, ki jih volijo sindikati, ter Atlee kot šef parlamentarne stranke skupine in Morgan Phillips kot generalni sekretar stranke. Pri tem razpravi o spremembi Atlee je pridil tudi predlog zadržanja nazornost o izbrani odbor kot njegovi stalni član je Herbert Morrison, ki je bil član izbranih odborov ose od leta 1931 do lani, ko je pri volitvah na laburistični konferenci pozorel.

Zelo živahna je bila razprava o nadaljnjih nacionalizacijah 12 panog industrije, za katero naj bi se zavezaniki metalurškega sindikata. Njihov predstavitelj je izjavil, da bi bil že čas, da se po nacionalizaciji sedaj še pastorna kmetijska industrija nacionalizira tudi aktivna industrija. Zmerno krilo stranke pa je zastopalo stališče, da je treba iti z nacionalizacijo počasi in da se mora najprej utrditi položaj te nacionalizirane industrije. Vsi predloži za nazirajoče nacionalizacije industrije so bili zavrženi, kakor tudi predloži o udeležbi delavcev pri naziranjih in o vprašanju nacionalizirane industrije. Zaradi enotnosti gibanja so predlagatelji večino ted predlogov umaknili. Predlog zveze zelektroenergetike, da naj konferenca potrdi pravico delavcev do udeležbe pri nadzorstvu o nacionaliziranih podjetjih pa so z veliko večino zavržili.

Govor Attleeja na konferenci laburistične stranke

Anglija ni samo evropska sila

Margate, 1. okt. (AFP). Ko je začel danes zunanje politično debato na letni konferenci laburistične stranke, je Clement Attlee poudaril, da je njegova stranka še vedno mnenja, da bi morala biti konferenca najvišjih zastopnikov štirih velikih sil. Priporočil je, da je britanska vlada lahko mislino zamudila veliko priložnost. Glede posameznih velikih mednarodnih vprašanj je Attlee izjavil, da njegova stranka še vedno podpira organizacijo Atlantskega pakta. Zavrnil je vsak načrt o nasilni osvoboditvi satelitskih držav v Vzhodni Evropi. Glede evropske enotnosti je Attlee izjavil, da »Anglija ni samo evropska sila in se ne more vključiti samo v evropski sistem«. O problemih Daljnega vzhoda je Attlee dejal, da je smešno ne priznavati pekinške vlade za vlado Kitajske. Predlagal je nevtralizacijo Koreje, nevtralizacijo Formo-

Mala vrednost velikih sovjetskih obljub

Na tekočem traku velikih obljub, ki ga je dvignil Kremenj, je poleg mnogih, v naglici nametanih vzorcev brez vrednosti tudi nekaj primerov, pri katerih je treba šele razbiti obod propagande, demagogije in cinizma, da se ugotovi ozadje, bistvo in vrednost obljub. To se dobro vidi na naslednjih dveh primerih:

Nemški ujetniki iz ZSSR

Berlin, 1. okt. (DPA). Kakor je sporočil nemški Rdeči križ, je pripelo s tretjim transportom v Nemčijo nekaj 900 bivših nemških ujetnikov iz Sovjetskih taborišč. Dosedaj so izpustili iz taborišč ZSSR 2450 vojnih ujetnikov.

Nova indijska država

New Delhi, 1. okt. (Tanjug). Jutri bo začel veljati zakon o novi indijski državi Andri. Zakon je sprejel indijski parlament prejšnji mesec. Andra je prva indijska država, ustanovljena na podlagi jezikovne enotnosti in predstavlja tisti del države Madras, ki govori jezik telegu. Predsednik indijske republike dr. Rajendra Prasad je danes predsedoval slovesnosti ob razglasitvi nove indijske države. Po dolgih parlamentarnih debatah je bila ustanovljena nova država, ki naj bi bila nekaj poskus za sistem države, temelječe na enotnosti jezika.

V nekaj vrstah

LONDON, 1. oktobra (Tanjug). Dopolnilnik časopisa »News Chronicle« iz Madrida piše, da bo novi ameriško-španski pak; oropal Britanijo važnih surovin, predvsem železne rude, volframa in bismuta srebra. Velika Britanija, katere letošnja trgovina s Španijo je padla za tretjino v primeru z lanskim letom, izgubi svoje postojanke v Španiji kot glavni španski potrošnik.

BONN, 1. oktobra (AFP): Zahodnonemški tisk je izjavila, da pomeni sovjetska nota dne 29. sept. razočaranje. Sovjetska zveza s to noto ni pokazala pripravljenosti da bi med velikimi mednarodnimi vprašanji pred vsem predložila tudi nemško vprašanje. Vlada Zahodne Nemčije sodi, da je »osvojeni smoter sovjetske note ovirati pogajanja o razlikaciji pogodb in evropski obrambi skupnosti«.

NEW DELHI, 1. okt. (Tanjug): Proletski ministri za zunanje zadeve vlade na Formozu proti bombardiranjem kuomintangskih orožariš v Burmi so označili v Rangunu kot »nezaslišan calzem«. V uradnih krogih v Rangunu poudarjajo, da je vlada na Formozu vedno odklonila odzornost za zločine kuomintangskih čet na ozemlju Burme sedaj pa jih skuša celo zaščititi. Poročilo o čilih operacijah proti sovjetim tiskom četam v Burmi »vzelo« v New Delhiju kot »zapravo« vedno odklonila odzornost za zločine kuomintangskih čet na ozemlju Burme sedaj pa jih skuša celo zaščititi. Poročilo o čilih operacijah proti sovjetim tiskom četam v Burmi »vzelo« v New Delhiju kot »zapravo« vedno odklonila odzornost za zločine kuomintangskih čet na ozemlju Burme sedaj pa jih skuša celo zaščititi. Poročilo o čilih operacijah proti sovjetim tiskom četam v Burmi »vzelo« v New Delhiju kot »zapravo« vedno odklonila odzornost za zločine kuomintangskih čet na ozemlju Burme sedaj pa jih skuša celo zaščititi.

Zasedanje političnega odbora Generalne skupščine OZN

Jugoslovska delegacija zahteva prvenstvo razprave o korejskem vprašanju

New York, 1. okt. (Tanjug).

Ko je bil sprejet dnevni red političnega odbora Generalne skupščine OZN na podlagi predloga kolumbijske delegacije, v mnogih krogih Združenih narodov prevladuje mnenje, da je bil kolumbijski predlog navadna spletko. To se je pokazalo tudi med razpravo v komiteju. Po kolumbijskem predlogu sta namreč vprašanja Maroka in Tunisa dobili prednost, čeprav je sam egiptovski delegat v imenu arabskih držav zahteval, da se razprava o tem odloži za deset dni. Korejsko vprašanje pa je bilo po kolumbijskem predlogu postavljeno na zadnje mesto, čeprav se bliža skrajni rok za korejsko politično konferenco in je zadeva premirja čedalje bolj v nevarnosti.

Avstralski dodatek, ki je bil sprejet k kolumbijskemu predlogu, naj bi nekoliko ublažil ta kolumbijski poskus, določa pa, da je mogoče korejsko vprašanje postaviti spredaj na seznamu vprašanj, če glasuje za to navadna večina. Ameriška delegacija je v skladu s svojim stališčem, da v celoti odklanja obnovo razprave o sestavi politične konference o Koreji, glasovala proti amandmaju, prav tako pa tudi vse delegacije držav sovjetskega bloka.

Jugoslovska delegacija se je vzdržala glasovanja o avstralskem amandmaju, glasovala pa je proti kolumbijskemu predlogu.

Prva sodba egiptovskega revolucionarnega sodišča

Kairo, 1. okt. (AFP). Bivši predsednik egiptovske vlade Ibrahim Abdel Hadi je bil obsojen na smrt z obseženim, najhujšo mogočo kazno. Sodbo revolucionarnega sodišča mora potrditi revolucionarni odbor. Revolucionarno sodišče je ugotovilo krivdo bivšega predsednika vlade v vseh točkah, ki jih navaja obtožnica, vstevši tudi izdajo odgovornost za vojno s Palestino, vsiljenje terorističnega režima in nameravan uboj ustanovitelj družva muslimanskih bratov. Revolucionarno sodišče je razsodilo, da bo vse premoženje Hadija zaplenjeno.

Najrobi, 1. okt. Kakor poroča

Reuter, je večeraj skupina pripadnikov organizacije Mau-Mau blizu glavnega mesta Kenje Najrobi izvedla več napadov. Britanske oblasti pošiljajo policijska ojačenja iz drugih delov kolonije. Britanske sile v mestu so večeraj trikrat s topovi streljale na napadalce.

5 na 7 litrov na mesec. Podobno je tudi z vsemi drugimi obljubami zboljšanih življenjskih razmer ali celo velike blaginje.

Nikita S. Hruščev

Pri kremeljskih obljubah za zunanji svet pa je posebno značilna obljuba, ki so jo dobili predstavniki vzhodnonemške vlade v Moskvi. Ko so se vrnili domov, so po svojih glasilih in na shodih razglasili, da je sovjetska cona Nemčije po veliki uvidenosti in naklonjenosti sovjetske vlade rešena plačevanja reparacij. S takimi objavami so hoteli vplivati na potek volitev v Zahodni Nemčiji, zdaj pa je zahodnonemška vlada natančno ugotovila, koliko so vredne koncesije in dobrote Kremlja. V obširnem poročilu, ki ga je izdalo ministristvo za vsenemška vprašanja, je navedeno, kako sovjetska podružnica v Vzhodni Nemčiji že od leta 1949 prihranja za lažni in brezmejni cinizmom velike dajatve Vzh. Nemčije ZSSR.

Ze mesca junija 1949 so nekatera glasila sovjetske cone

gu dosledno stališču, ki ga je razložil državni sekretar za inozemske zadeve Koča Popović v razpravi v političnem odboru, da je korejsko vprašanje take narave, da je treba njegovo pravo mesto in pomen poudariti, nikakor pa se ga ne sme odkrivati s kakršnimi koli razlogi. New York, 1. oktobra (AFP). Generalni sekretar Združenih narodov Dag Hammarskjöld je izjavil pred proračunskim odborom Generalne skupščine, da se čuti obvezanega pred sklepi administrativnega sodišča OZN, ki je pred kratkim razpravljalo o

Pred parlamentarnimi volitvami na Norveškem

Norveški parlament — storting, ki je bil izvoljen leta 1949, je končal svojo po ustavi predpisano dobo in bodo nove parlamentarne volitve 11. t. m. Izid teh volitev ne bo dosti spremenil političnega življenja Norveške in volilna borba bo omejena samo na nekatera gospodarska in socialna vprašanja.

Na Norveškem je že dolga leta samostojno na vladi socialistična stranka, ki ima tudi največje zasluge pri zelo uspešni obnovi države. Nekaj let po vojni so na Norveškem ustanovili že mnogo velikih industrijskih podjetij, v katerih so dobile delo vse delovne moči, ki so bile med vojno brez posla. Ne samo zaposlitev, temveč tudi narodni dohodek je v zadnjih štirih letih dosegel višek v zgodovini Norveške.

Socialistična stranka ima v svojem volilnem programu na prvem mestu zahtevo, naj dobi delovno ljudstvo čim večje koristi od investicij, za katere je mnogo žrtvovalo, poveča pa naj se kontrola nad proizvodnjijo sploh, nad velikimi industrijskimi obrati ter nad bankami, ki jih ustanovljajo lastniki velikih industrijskih obratov, pa še posebej.

Sedanje volitve bodo po novem volilnem sistemu, ki ga je zahtevala sama socialistična vlada. Prejšnji volilni sistem je dajal prednosti večinskim strankam, socialistična stranka kot najmočnejša v državi pa takih prednosti ni hotela in je zato uzakonila nov volilni sistem čistejšega proporca. Druga najmočnejša stranka na Danskem so konservativci, ki pa z manjšimi meščanskimi stran-

odpustu ameriških uslužbencev v OZN. Hammarskjöld je pripomnil, da bo zahteval potrebne kredite za izplačilo odškodninskih odpuščanih uslužbencev, ki so pred ameriškim organi odklonili odgovore na vprašanja o njihovi politični pripadnosti in aktivnosti. Administrativno sodišče je te odpuste označilo kot »nezakonite« in sprejelo »ahtevno oškododnji« in skupnem znesku okrog 150.000 dolarjev. ZDA so napovedale, da se bodo uprle plačilu odškodnine, ostale zahodne države pa so na stališču, da je treba izvesti praporčila sodišča.

Mandatar za sestavo nove danske vlade

Včeraj je dobil mandat za sestavo nove danske vlade Hans Hedtoft, predsednik socialnodemokratske stranke Danske, ki je bil že dvakrat predsednik danske vlade. Hans Hedtoft je socialnodemokratsko stranko na Danskem obvaroval pred razkolom po prvi svetovni vojni, pozneje pa je stranka pod njegovim vodstvom dosegla velike uspehe v socialnem in gospodarskem pogledu. Ko je bila Danska zasedana od Nemcev, je Hedtoft svojo domovino vpsal v zgodovino tudi s tem, da je bila Danska

Oskar Torp

imeli nobenega mandata, za nove volitve pa so prijavili svoje kandidature v vseh volilnih okrajih.

Njihov volilni program je navadna kopija moskovskih parol ter zelo daleč od norveške stvarnosti. Na splošno govorji o znižanju davkov ter o zvišanju vseh izdatkov in dajatev razen izdatkov za državno obrambo, ki naj bi bili po kominformovskem mnenju sploh črtani.

Voditelj norveških socialistov in predsednik socialistične vlade je Oskar Torp, ki je star 60 let in se je že kot mladenič vključil v delavsko gibanje. Kot kovinar in pozneje kot monter velikih elektrarn je delal najprej v strokovnih organizacijah, takoj po koncu prve svetovne vojne pa je bil že v osrednjem odboru politične delavske organizacije. V prvih povojnih letih se je večina norveških socialistov izjavila za tretjo internacionalo, ko pa so po letu 1924 začeli prihajati iz Moskve diktati, ki so bili nevarni neodvisnosti države in tudi interesom nor-

Kongres evropskega sveta

Haag, 1. oktobra. Kakor poroča zahodnonemška agencija, se bo 400 delegatov zahodnoevropskih držav od 8. do 10. oktobra udeležilo kongresa evropskega sveta, ki bo v Haagu. Na tem kongresu bodo vzrili vzajemnost glede tega, ker se ni bila dosežena politična enotnost Evrope. Na seznamu govornikov so med drugimi v imenu Italije de Gasperi, v imenu Francije Schuman, v imenu Belgije Paul Henry Spaak, v imenu Zahodne Nemčije dr. Von Brentano in v imenu Nizozemske prof. Belle.

Najnovejši!

Pravkar je izšel roman angleškega pisatelja F. M. Forsterja

POPOTOVANJE V INDIJO.

Knjiga obsega 376 strani in stane broširana 280 dinarjev, vezana v polpatrno 380 dinarjev, vezana v polsunej pa 550 dinarjev.

Obenem sporočamo, da si lahko še preskrbite knjigo Vladimirja Dedijerja

JOSIP BROZ-TITO, PRISPEVKI ZA ŽIVLJENJE PIS.

po ceni 880 dinarjev za knjigo, vezano v polpatrno, in 1.280 dinarjev za knjigo, vezano v polsunej. Knjiga je tiskana na finem brezlesnem papirju, vsebuje 820 strani teksta in 40 slikovnih prilog v bakrotisku.

Knjigi si lahko nabavite v vseh knjigarnah ali pa ju naročite pri CANKARJEVI ZALOŽBI, LJUBLJANA, poštni predal št. 41.

Odložena razprava o tržaškem vprašanju

RIM, 1. okt. (Tanjug).

Seja italijanske vlade, na kateri bi bili morali razpravljati o tržaškem vprašanju, je odložena za nedoločen čas. Uradno so sporočili, da sta zbolela dva ministra. V političnih krogih pa sodijo, da so sejo odložili, ker cakajo na odgovor zahodnih sil na italijansko noto, ki zahteva plebiscit na Svobodnem tržaškem ozemlju. Za to govori tudi večerajši obisk italijanskega veleposlanika Tarcannija pri ameriškem veleposlanstvu, kjer je italijanski diplomat zahteval čimprejšnji odgovor zahodnih sil in pa, da v tem odgovoru ne bi bilo nobenih predlogov za rešitev tržaškega vprašanja razen plebiscita, ki ga je predlagala Italija. Tuji opazovalci ocenjujejo

tudi ta dejstva kot dokaz, da je italijanska vlada v skriptah, ker ni dobila pričakovane opore v svoji zahtevi za plebiscit in z zadnjimi hrupnimi vojaškimi diplomatskimi, političnimi in propagandnimi koraki ni dosegla nobenega uspeha.

Izsiljevanje na vrhuncu

Po enem dnevu razpravljanja o italijanski zunanji politiki — ali bolje: o tržaškem vprašanju — je bilo zasedanje italijanskega parlamenta nenadoma prekinjeno in odloženo na nedoločen čas. Izgovoru o bolelosti dveh ministrov nihče ne verjame. Znano je, da so zunanje politično razpravo v italijanskem parlamentu že itak zavlačevali, ker so pričakovali, da bodo še pravočasno prejeli odgovor zahodnih sil na noto glede plebiscita na STO. Razprava v parlamentu se je začela, odgovora za Zahoda pa še ni in zato sta morala zboleli dva ministra.

Vsekakor pa je zanimivo, da razprava o zunanji politiki niso odložili takoj, temveč so počakali, da so se vrstili prvi govorniki, med katerimi je bil le eden pristaš vladne stranke. Govori teh bi morali prav tako kot intervencija veleposlanika Tarchianija v ameriškem zunanjem ministertvu vplivati na zahodne velesile, da bi čimprej odgovorile na italijansko noto in da bi bil ta odgovor tak, kot ga pričakuje Italija.

Po jasnem jugoslovskega odgovoru na Pellov predlog o plebiscitu je italijanska vlada zaostroila svoje izsiljevanje na Zahodu. V boj pa ni poslala svojih pristavev, temveč pristaše »opozicijskih« strank, da bi laže opravila svoje imperialistične zahteve. Govori monarhista Cantalupa, socialnega demokrata Saragata in fašista Anusca bodo vladi mnogo bolj služili za izvajanje pritiska in izsiljevanja pri zahodnih velesilah, kakor bi ji govori vladnih pristavev, ker se bo tako lahko izgovarjala, da bi bil v nevarnosti obstoj vlade, če ne bi izpolnila zahtev opozicije z ozirom na šibko večino, ki jo ima vlada v parlamentu.

Monarhist Cantalupo, ki je po pisanju tržaškega krščansko-demokratskega »Giornale di Trieste« govoril kot dober veleposlanik v pokouju, ki dobro obvlada snov in zna probleme postaviti v pravi okvir, je očital prejšnjim italijanskim vladam, da se za vsoto Italije v Atlantski pakt niso »dovolj pogajali« in da niso bili »pogojno dovolj jasno postavljeni«. Dejal je, da mora biti pogoj za nadaljnje sodelovanje Italije v Atlantskem paktu »ne le priznanje, temveč tudi podpiranje italijanskih življenjskih zahtev«.

Socialni demokrat Saragata, ki je postal nekak glasnik italijanske zunanje politike — on je tudi prvi iznesel predlog o plebiscitu — je iznesel novo trditve, ki naj bi pripeljala Italijo v cono A. Dejal je, da predstavlja dejstvo, da Italija nima popolne uprave nad cono A, kršitev mirovne pogodbe. V svojem govoru je ponavljal sama najbolj izredna stališča in trditve. Zagovarjal je stališče bivšega rektorja tržaške univerze Cammarate, da suverenost Italije nad STO še ni prenehala, in trdil, da delo ZVU v Trstu vse, da bi cono A čim bolj izolirala od Italije. Po čeli vrsti takih modrosti, ki si jih je izposodil pri predstavnikih in fašistih, je postavil nov zahtevo, ki mu jo je prišepnil Pella, odnosno vodstvo krščansko demokratske stranke. Dejal je: »Zahtevo po plebiscitu mora spremljati istočasna zahteva, naj se vrne Italiji uprava cone A«.

Ce povežemo Saragatovo zahtevo s komentariji, ki so se pojavili v italijanskem tisku po našem odgovoru na Pellov predlog o plebiscitu, je popolnoma jasno, kaj hoče italijanska vlada s tem doseči — izsiliti od zaveznikov enostransko rešitev tržaškega vprašanja na škodo Jugoslavije. Komentariji italijanskega tiska namreč poudarjajo, da jih po naši zavrnitvi njihovega predloga o plebiscitu nihče več ne more pripravljati k pogajanjem z Jugoslavijo, »ker je Tito odklonil vse njihove predloge«, in ker se zato »Rim ne more pogajati z Beogradom, morajo zavezniki prenehati s svojim pasivnim čakanjem ter prevzeti nase odgovornost odločitve«.

Kakor v Italiji niso mogli od nas pričakovati drugačnega odgovora na svojo noto — saj so namerno postavili tak predlog, za katerega so že vnaprej vedeli, da se mi ne bomo strinjali z njim — tako tudi mi od sedanje italijanske vlade nismo mogli pričakovati drugega kot nadaljnje izsiljevanje. Toda tako, kakor je že glede plebiscita maršal Tito, še preden je Pella uradno iznesel svoj predlog — povedal, kakšno je naše stališče, tako je že tudi povedal, da bomo storili potrebne ukrepe, ki so na razpolago miroljubni državi, če se okupacijske sile v Trstu ne bi dovolj odločno uprle italijanski aneksiji cone A.

DUNAJ, 1. oktobra (Tanjug):

Sovjetski visoki komisar v Avstriji veleposlanik Iljčev je obvestil kancelarja Raaba o sklepu svoje vlade, da bo izročila avstrijskim oblastem 178 posojil, med njimi tudi 149 stanovanjskih, ki so jih imeli do sedaj sovjetski okupacijski organi.

OKRAJNI LJUDSKI ODEOR KOČEVJE

čestita vsem delovnim ljudem ob 10. obletnici Zbora odposlancev Slovenskega naroda.

Tomo Breclj:

ZBOR AKTIVISTOV na Pugledu

3. oktobra — dan pred proslavo d. sete obletnice kočevskega zbora odposlancev — bomo na Pugledu pri Kočevju praznovali tudi deseto obletnico zgodovinskega zbora aktivistov OF iz leta 1943.

Prav zaradi politične pomembnosti tega zbora aktivistov, ki je k nadaljnjemu uspešnemu razvoju narodno osvobodilne borbe redovno ogromno doprinesel, zasluži, da tudi to obletnico kar najbolj svečano praznujemo.

Sključanje zbora aktivistov na Pugledu pred desetimi leti je narokovala potreba, da se glavne smernice Osvobodilne fronte slovenskega ljudstva, sprejete v znani izjavi osnovnih skupin, ki so tvorile Osvobodilno fronto pomlad 1943, prenesejo na ves politični aktiv in s pomočjo tega aktivna na vse slovensko ljudstvo.

V okoliščinah in v času, ko se je ta zbor vrnil, je bila ta naloga nedvomno velike važnosti za nadaljnji razvoj narodno osvobodilne borbe.

V znani izjavi OF je bila namreč s strani krščansko socialistične in sokolske skupine podana izjava, da se za sedaj in v bodočnosti odrekata lastnih političnih formacij. Osvobodilna fronta je bila dokončno definirana kot skupna vseljudska politična organizacija z enotnim političnim vodstvom, s Komunistično partijo in delavskim razredom Slovenije na čelu.

Ta izjava je bila velike politične važnosti prav zato, ker je bila podana v času, ko se je s strani nekaterih katoliško usmerjenih ljudi, ki so sodelovali v OF, začela pojavljati tendenca, naj bi organizacija Osvobodilne fronte imela koalicijski značaj, značaj zveze političnih strank, sicer z enotnim skupnim programom, katerega osnovni cilj naj bi bil osvoboditev slovenskega ljudstva od fašistične okupacije, znotraj te koalicije pa naj bi vendar vsaka politična skupina imela pravico gojiti in urjevati svojo lastno samostojnost.

Vprašanje ali so bile take tendence zavedne ali nezavedne, je moralo ostati za politično vodstvo OF brezpomembno. Slo je za objektivno analizo in za posledice, ki bi negativno vplivale na naslo politično ljudske enotnosti. (Marjan Breclj, Slov. zbornik 1945 str. 62.)

Ne mislim se spuščati v podrobno razglabljanje in opisovanje nevarnosti, ki jo je ta tendenca pomenila ne samo za nadaljnji uspešni razvoj narodno osvobodilne borbe, temveč tudi za bodočnost slovenskega ljudstva sploh. Dotakniti se hočem samo glavnega osrednjega cilja, ki ga je ta tendenca zasledovala in ki je bil od vseh najnevarnejši: za ciljem spreminjati OF v koalicijo političnih strank, se je dejansko skrival potuhneli prikriti razredni sovraženik, ki se je dobro zavedal, da se starih in ljudstvu osvojenih mesianističnih političnih strank v bodoče ne bo mogel več posluževati, da bi se ohranil na oblasti, pa je zato hotel izkoristiti OF kot množčno osvobodilno gibanje, njeno popularnost in njene pridobitve najprvo zato, da bi se politično obdržal pri življenju, nato pa postopno — izkoristil vse možnosti, event. tudi s pomočjo novih političnih imen, presodno svojih garnitur poizkušati preslepiti ljudstvo, saj v tem varanju so, — kar pogledamo nekatero primere na zapadu, — takozvani »katoliški politični vaktanskega kova prav. mojstri — osvajati nove pozicije s pomočjo katerih bi mogel zopet dobiti oblast v svoje roke. To je bil osnovni politični cilj sovražnikov slovenskega ljudstva in narodno osvobodilnega gibanja, ki pa so ga predvsem voditelji Komunistične partije Slovenije povsem jasno videli, se v naprej zavdali njegove nevarnosti in politične daljnosežnosti, z njimi vred pa tudi napredni voditelji ostalih skupin, ki so tvorile Osvobodilno fronto. Kakršnokoli popuščanje tej tendenci, bi lahko za nadaljnji uspešni razvoj narodno osvobodilne borbe, imelo naravnost usodne posledice. Težka in neenaka borba proti okupatorju je zahtevala nadaljnjo okrepitev enotnosti OF, ne pa njeno slabljenje. Zrahljanju OF kot enotne vseljudske politične organizacije, bi bila sledila kot nezbežna posledica oslabeitev enotnosti slovenskih ljudskih množic v času, ko je bila ta enotnost osnovni pogoj za uspešno nadaljevanje narodno osvobodilne borbe, kratko malo ko je slo za biti ali nebiti. Razredni sovraženik, ki bi mu bilo uspelo — čeprav v najbolj nedolžni obliki, da se vrine v OF, v njej ne bi bil neaktiven, nasprotno, takoj bi bil šel na delo v pravcu slabljenja enotnosti OF, na terenu pa bi skušal slabiti borbeno ljudsko zavest, ubijati moralno poljično trdnost slovenskih ljudskih množic. Na legalizirani način znotraj OF bi razredni sovraženik hkrati imel možnost ubijati vero ljudstva v tem smislu, da se z zmagom OF in narodno osvobodilne borbe stara, trpljenja polna preteklost našega delovnega človeka ne bo več vrnila. Spominimo se, da je tudi tovariš Tito med osvobodil-

no borbo in po njej večkrat po-udaril, da se je naše ljudstvo v času narodno osvobodilne borbe s taktim poletom in odličnostjo borijo tudi za to, ker je trdno verovalo, da se z zmagom narodno osvobodilne borbe, stara čaršijska Jugoslavija ne bo več vrnila, da bo nastopila nova, pravičnejša družbena ureitev Jugoslavije, v kateri bo svobodni delovni človek sam odločil o svoji usodi in ne več maloštevilnim, buržoaznim in kapitalističnim, vrhovi.

Rekli smo že, da je izvršni odbor Osvobodilne fronte leta 1943 sklical zborovanje aktivistov na Pugledu zato, da jih seznanijo o pomenu zgoraj omenjene izjave OF. Iz tega se vidi, kako se je vodstvo naše Partije in Osvobodilne fronte pravilno in do dna zavedalo važnosti političnega dela aktivistov v OF in je zato ta zbor organiziralo kljub velikim težkočam in nevarnostim, ki so za organizacijo takega zbora obstojale v času narodno osvobodilne borbe.

Izkušnje naslednjih let so dokazale, da je bil namen tega zbora v celoti dosežen. Po tridnevih razgovorih in posvetovanjih so politični aktivisti odšli na svoje borbene položaje z jasno perspektivo, do dna prepričani o pravičnosti političnih smer-

nic, sprejetih na tem posvetovanju. Prav to neomejeno rotnje prepričanje jim je pomagalo, da so te smernice z uspehom prenesli na slovenske ljudske množice, s tem pa tudi dali svoj največji pomembni prispevek za zmagom narodno osvobodilne borbe.

Razrednemu sovražniku — po nujni železni logiki razredne borbe — s tem, da mu je izpodle- teln našt, da se vrine v OF, jo rotnranje oslabi in onesposobi za uspešno vodstvo narodno osvobodilnega gibanja, ni preostalo drugo sredstvo, kot da odkrijo prede v tabor fašističnega okupatorja in izdajalcev slovenskega ljudstva.

Ničesar torej ne pretiravamo, če ugotovljamo, da je bil zbor aktivistov na Pugledu velikega pomena za uspešni nadaljnji razvoj narodno osvobodilnega gibanja.

Praznovanje desete obletnice zbora aktivistov na Pugledu pomeni priznanje velikega delu, ki so ga izvršili politični aktivisti, ne samo v času narodno osvobodilne borbe, temveč tudi že prej v stari predraprski Jugoslaviji. Clari Partije in aktivisti Osvobodilne fronte so politično pripravili njeno zmagom, v tem je njihova največja zasluga.

Politični aktivisti so v glavnem pripravili in organizirali ljudsko vstajo, skupaj s partizani, ki so prihajali na teren, pojasnjevali ljudstvu pomen narodno osvobodilne borbe, njihovo delo je bilo važen sestavni del oborožene borbe proti okupatorju. Prebijali so se skozi zastražena ozemlja in mimo sovražnikovih zasod do ljudi, na sestanke in konference OF. Kako težko in nevarno je bilo njihovo delo, dokazuje veliko število padlih aktivistov, ki so dali svoja življenja za svobodo in boljšo prihodnost našega delovnega človeka. Svečana proslava desete obletnice zbora aktivistov OF na Pugledu pomeni hkrati ponovno priznanje tistim tako mnogosteveljnim aktivistom OF, ki v njej niso imeli političnih funkcij, ki pa so z vztrajnim političnim delom od človeka do človeka, s tiskanjem in širjenjem časopisov in literature OF, z vestnim in požrtvovalnim izvrševanjem najrazličnejših nalog tehničnega značaja, tako mnogo pripomogli k zmagi narodno osvobodilne borbe.

Tovariši in tovarjice — aktivisti OF — v soboto, dne 3. oktobra na veselo svidenje na Pugledu!

Jože Šeško - prvoborec na Kočevskem

Na jugovzhodnem robu Kočevja stoji Šeškov dom, v katerem se danes razvija precej razgibano kulturno življenje tamkajšnjih delovnih ljudi. To je nekdanji Sokolski dom, ki zavzema v naši zgodovini častno mesto. V tem domu je pred 10 leti zasedal Zbor odposlancev slovenskega naroda. Ko je bila stavba po vojni obnovljena, so se prebivalci Kočevja hoteli vsaj nekoliko oddolžiti revolucionarju Kočevske, svemu rojaku Jožetu Šešku.

Kdo je bil Jože Šeško? Pred vojno je bil na Kočevskem, posebno pa v Kočevju zelo znan zaradi svojega naprednega delovanja. Ze v srednji šoli je Jože vzbujal pozornost pri svojih sošolcih zaradi ostrih kritik, ki jih je izrekal zoper krivice v taktirni družbi. Njegovo življenje je bilo podobno življenju tolikih slovenskih študentov. Živel je v pomanjkanju in se je do konca študija moral prebijati z inštrukcijami. Ze zgodaj je navezaval stike z delavci, saj je gotovo on najlažje razumel njih težave.

Ko se je Jože vpisal na univerzo je kmalu prišel navskriž s policijo. Pri njem so se vrstile kar zaporedoma hišne preiskave, moral je hoditi na zasilništva in izostal tudi ni zapor. V vseh delavskih organizacijah pa se je čutila Jožetova roka. Kadar so se preko noči pojavili po Kočevju ali okoliški komunistični letaki, je marsikdo pomislil na Jožeta. Tudi orožniki so bili prepričani, da je to akcija izvedel on, vendar mu dolgo časa niso mogli ničesar dokazati.

Ko je Jože Šeško končal leta 1931. študij na univerzi, je dolgo čakal na zaposlitev. Po več letih čakanja je le dobil službo na gimnaziji v Mariboru, a ta je trajala komaj 5 ali 6 mesecev. Lepega dne je bil aretirani in nato pred okrožnim sodiščem v Novem mestu obsojen. Čež leti dni se je vrnil k svoji materi in se zopet preživljal z inštrukcijami. Pa še tu so mu delali režimovci težave, kajti pritiskali so na starše, češ da bi on kot komunist lahko kvarno vplival na vzgojo dijakov. V tem času se je Jože posvetil intenzivnemu študiju marksizma. Poleg tega pa je imel najtesnejše zveze z naprednimi delavci. Zaradi svojega znanja, svoje srčne kulture in svojega demokratičnega mišljenja je ušval med prebivalstvom veliko avtoriteto. Posebno velik vpliv pa je imel med dijaki.

Tedanjim oblastnikom seveda to ni bilo pogodu. Prega- njali so Jožeta, šikanirali pa tudi vse, ki so se z njim družili. Ko je leta 1940 režim Cvetkovič-Maček stopnjeval preganjanje komunistov, so aretirali tudi profesorja Jožeta in ga odgnali v koncentracijsko taborišče v Ivanjico.

Tik pred izbruhom vojne se je vrnil Jože Šeško domov v Kočevje. Ko so fašisti napadli Jugoslavijo se je takoj prostovoljno javil k vojakom. Doživel pa je zaočaranje kakor vsi pošteni rodoljubi.

Kočevskim Nemcem se sicer niso docela uresničile njihove sanje, kajti namesto Hitlerja so prišli v Kočevje Italijani. Kljub temu se je moral Jože pred Kočevčarji skrivati. Hoteli so se nad njim maščevati, ker je imel tudi med njimi nekaj pristažev. Pred njimi je razkrinaval fašizem in jim dokazoval potrebo po skupni fronti proti fašizmu. To seveda voditeljem Kulturna dni ni šlo v račun.

Čeprav je živel Jože v ilegalni se je vendar stalno gibal po vsem kočevskem okraju. Kot sekretar okrožnega komiteja

KP in sekretar okrožnega odbora OF se je z vso vnemo lotil organiziranja terenskih in rajonskih odborov OF. Na konferencah je poudarjal, da je potrebna enotnost vseh Slovencev in kazal na perspektivo našega razvoja. V teh dneh se je točno videlo, kakšen vpliv je imel Šeško med množicami. Moč osvobodilne fronte je zelo naglo naraščala. Izkušnje, ki si jih je Jože pridobil v svojem ilegalnem delu, so sedaj tako zelo koristile osvobodilnemu gibanju.

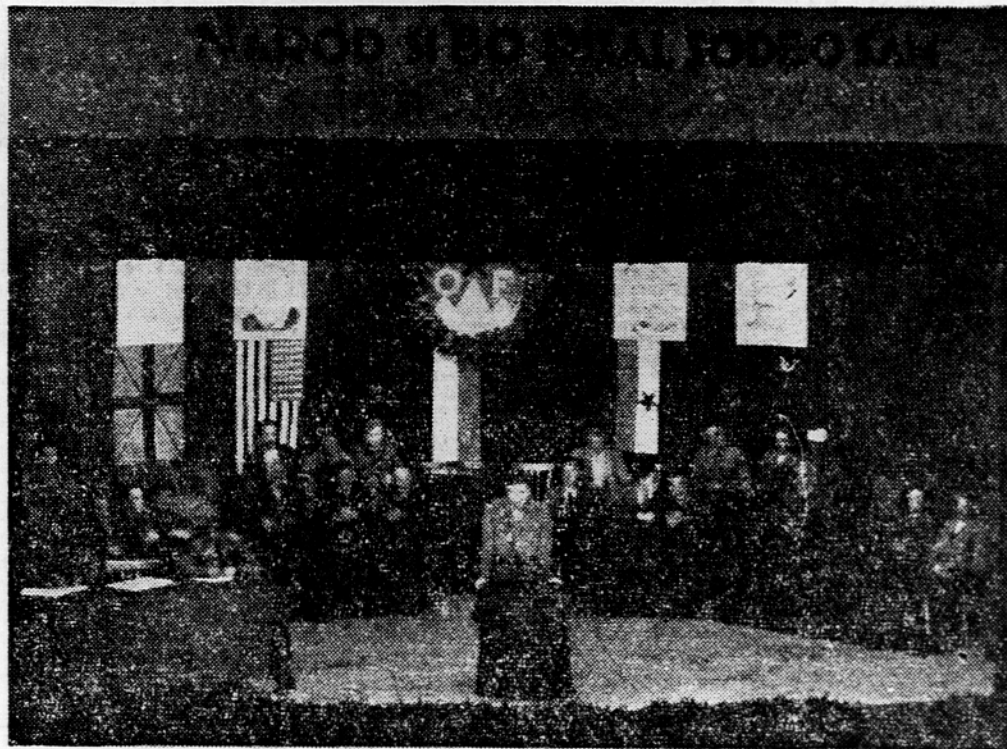
Nekega aprilskega jutra pa je treščilo v nas: »Jožeta so ujeli Italijani«. Malo je bilo na Kočevskem izdajalcev, a nekaj jih je le bilo in to je zadostovalo. Le-ti so pokazali s prstom na njegovo skrivališče, Bunker, v katerem se je skrival, Italijani gotovo ne bi našli, če ne bi izdajalka Martinčičeva v Konci vasi pri Stari cerkvi privedla Italijane treščiti v klet. Na njeno pojasnilo so prebili zid in v njem ujeli Jožeta ter drugega člana okrožnega odbora tov. Jošta. Kar se je potem zgodilo z obema, je težko opisati. Mučenje se je nadaljevalo še naslednje dni na vojaški komandi. Nek očividec je izjavil, da je videl Jožeta na nekem hodniku in da ga skoraj ni spoznal. Bil je ves črn in krvav in ni mogel govoriti. Ko so čez nekaj dni Jožeta odpeljali v Ljubljano, so ga morali nesti na postajo zavitega v ruho. Gotovo so od njega hoteli izsiliti razne podatke, vendar kljub vsem mu-

kam ni ničesar povedal. V jutru 11. maja 1942. so ga v gramoznj jami ustrelili kot talca. Jože Šeško se je pred sovražnikom herojsko zadržal, tako da so o njegovem junaštvu govorili celo italijanski vojaki.

Njegove sodelavce v njegova smrt globoko pretresla. Toda fašisti svojega namena niso dosegli, ampak je bil učinek prav nasproten. Delavci, ki so že doslej dnevno odhajali v partizane, so agitacijo še pojačali in tako so nekatera podjetja morala kmalu ustaviti svoje obrate. Na rudniku, kjer je bilo še pozimi blizu 1000 delavcev in so delali s tremi izmenami, se je v nekaj pomladanskih tednih položaj temeljito spremenil. Delo je skoraj popolnoma počivalo.

Kot da bi hotele maščevati Jožetovo smrt in smrt številnih talcev, so naše partizanske enote prav takrat v silnem poletu gonile italijanske jedinice od Kolpe tja do Kočevja. Osvobodeno ozemlje se je razširilo daleč na okrog, tako da je bila posadka v Kočevju prav čisto obkoljena.

Po številnih bojih in preizkušnjah je naša vojska leta 1945. dokončno očistila našo domovino vseh sovražnikov in izdajalcev. Svobode Šeško Jože ni dočkal, zanjo pa je prispeval največ kar je mogel, svoje življenje. Vsi, ki so ga poznali osebno ali ga poznajo po njegovem delu, se ga bodo večno spominjali.

Delovno predsedstvo Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju leta 1943

Film o pomenu dobre embalaže na ljubljanski razstavi

V okviru prireditve v času I. jugoslovanske razstave embalaže v domu »Partizan« na Taboru v Ljubljani je bilo v torek v Trgovinski zbornici Slovenije posvetovanje o embalažni problematiki. Embalažo, in tistih, ki jo uporabljajo, dalje zastopniki železniške in poštne direkcije ter šol, zlasti ekonomskih srednjih šol in ekonomskih fakultete. Za uvod so predvajali ameriški barvni film, ki prikazuje na primerih iz vsakdanjega življenja prednosti smotne embalaže in velike prihranke, ki jih taka embalaža daje družbi.

Slediti sta dve predavanji, in sicer predavanje ing. Emilije Letonje o *»higienskih problemih embalaže in ing. Alberta Nučiča o »problemih sodobne embalaže«*. Oba strokovno izčrpno obdelana referata so poslušali udeleženci z velikim zanimanjem, nakar je sledila krajša koristna diskusija.

V sredo je predaval Izidor Fuks z Reke o *»prekomorskem transportu«*.

I. jugoslovanska razstava embalaže v Ljubljani vzbuja veliko zanimanja že od nedelje. Poleg obiskovalcev iz vsrst ljudi, ki se zanimajo za ta prašanja kot »materije«, so razstavo doslej obiskale razne ljubljanske šole, kolektiv Transjuga z Reke in člani raznih ljubljanskih delovnih kolektivov. Posebej pa je treba med dosedanjimi obiskovalci razstave omeniti podpredsednika IS LRS Ivana Mačka, ki se je podrobno zanimal za vse razstavljeno blago in za razvojne možnosti embalažnih strok, direktorja celovškega sejma iz Avstrije in zastopnike Zabodne Nemčije, Libanona, Tripolisa in Abesinije.

Po poročilih iz Trgovinske zbornice LRS so najavljeni obiski vseh srednje-ekonomskih šol iz Slovenije in mnogih vajejskih šol. Od srede dalje predvajajo na razstavi dnevno (dop. od 10. do 11. ure in pop. od 18. do 19. ure) zgoraj omenjeni ameriški barvni film, razen tega pa še drug film o kartonah in papirju kot pomembnih surovinah za izdelavo embalaže. Zlasti barvni film bo nedvomno vzbudil posebno zanimanje pri naših gospodinjah, saj se bodo lahko prepričale, kako olajšano je delo njihovih tovarišic v Ameriki. Med drugim je posebno zanimiv del, ki prikazuje ameriško gospodinjstvo pri nakupu vsakdanjih živil v veliki trgovini na tekoči trak, kjer ima v ustreznih zavetjih na razpolago vse, od petrišljčka, česna in čebule, do mleka, mesa, masti in drugih živil vsakdanje potrošnje.

Zadružni dan v Naklem

Kmetijska zadruga v Naklem na Gorenjskem bo priredila 3. in 4. oktobra letos zadružni dan. Ob tej priložnosti bodo proslavljali tamkajšnji kmetje tudi 50-letnico zadružništva. Prireditve se bodo pričele že v soboto zjutraj, ko bodo otvorili razstavo živine, sadja, kmetijskih pridelkov, strojev in čebelarških proizvodov. Popoldne istega dne bo razen tega še prvo zborovanje živinovcejev pingvanskega rajona, nakar bo sledila igra »Divji lovec«.

Naslednjega dne, v nedeljo dopoldne, bo tekma traktoristov kranjskega okraja, popoldne pa dirka kmečkih konj, otvoritev zadružnega doma, razdelitev nagrad, pester kulturni program in kmečka zabava.

ČE SI SE PRESELIL iz ene voline enote v drugo, poskrbi pravočasno, da boš v kraju sedanjega bivališča vpisan v volilni imenik.

Če si se preselil iz ene voline enote v drugo, poskrbi pravočasno, da boš v kraju sedanjega bivališča vpisan v volilni imenik. (Jugopres)

»SANTINI« SENČIČE, POTOVANJA

O FANTU, KI JE PO SUHEM JADRAL

Najlepše in najcenejše presenečenje za vašo hčerko ali sinka bo gotovo pravilica »O fantu, ki je po suhem jadral«, ki je pravkar izšla. Cena lepo ilustrirani knjižice je 65 din. Dobite jo v vseh knjižarnah in tudi v vseh poslovalnicah Slovenskega poročevalca in Ljubljanskega dnevnika. Pohitite!

Z VELIKIH JESENSKIH MANEVROV JLA

Partizanska noč

zaukam po sokolje. Izza grmovja se dvigne nekaj postav. Partizani. Priključim se pritanjevo koloni. Tihno se premikamo v zaščiti gostega grmovja čez travnike in po njivah, na katerih dozoreva koruza. V bližini je česta in na njej sovražna kolona. Tihno...

Hiter je korak partizanov. Mudi se jim. Sprejaj gredu v vrsti trije mitraljezi s stroj-

Pehota naskakuje

zaukam po sokolje. Izza grmovja se dvigne nekaj postav. Partizani. Priključim se pritanjevo koloni. Tihno se premikamo v zaščiti gostega grmovja čez travnike in po njivah, na katerih dozoreva koruza. V bližini je česta in na njej sovražna kolona. Tihno...

Hiter je korak partizanov. Mudi se jim. Sprejaj gredu v vrsti trije mitraljezi s stroj-

zaukam po sokolje. Izza grmovja se dvigne nekaj postav. Partizani. Priključim se pritanjevo koloni. Tihno se premikamo v zaščiti gostega grmovja čez travnike in po njivah, na katerih dozoreva koruza. V bližini je česta in na njej sovražna kolona. Tihno...

Partizani so napadli! Gre po križevcih. Ljudem se srca širijo od zadovoljstva, kot pred leti, ko so s srčnim veseljem in zadovoljstvom spremljali juške podvige partizanov s Kalnika. Na vzhodu se že svita, ko se vrnemo. Partizani so veseli, uspešna noč je za njimi — prava partizanska noč.

Partizani so napadli! Gre po križevcih. Ljudem se srca širijo od zadovoljstva, kot pred leti, ko so s srčnim veseljem in zadovoljstvom spremljali juške podvige partizanov s Kalnika. Na vzhodu se že svita, ko se vrnemo. Partizani so veseli, uspešna noč je za njimi — prava partizanska noč.

Partizani so napadli! Gre po križevcih. Ljudem se srca širijo od zadovoljstva, kot pred leti, ko so s srčnim veseljem in zadovoljstvom spremljali juške podvige partizanov s Kalnika. Na vzhodu se že svita, ko se vrnemo. Partizani so veseli, uspešna noč je za njimi — prava partizanska noč.

Partizani so napadli! Gre po križevcih. Ljudem se srca širijo od zadovoljstva, kot pred leti, ko so s srčnim veseljem in zadovoljstvom spremljali juške podvige partizanov s Kalnika. Na vzhodu se že svita, ko se vrnemo. Partizani so veseli, uspešna noč je za njimi — prava partizanska noč.

dajnika vojak rezervist Jože, doma iz okolice Maribora, »Halo, Tisaaaaa...« Nervezen je vrtel gumb na aparatu in znova diktiral: »Tisa, halo tu Sava.« Zaman. Odgovora ni bilo. Kaj se je zgodilo? je zaskrbljen zrl Jože v svetel aparat. Njegovi tovariši so spali. Bil je dežurni. Lahko bi poklical Djura. A ta bi mu spet posmeljivo zabrusil: rezervista, opet ne znaš! Ne!

Jože je pogledal baterijo in akumulatorje. Vse je našel v najlepšem redu. Nato je odprl pokrov radijske postaje. Zazrl se je v stotine žic, prevjodno odvil nekaj vijakov in ponovno pregledal vse zveze. Nič, vse je na svojem mestu. Pot mu je že tekel z obraza, od truda in jeze. Jože je krepko po štajersko zaklel in znova pregledal akumulator. Nato je odkorakal v sosednji sotor in se v nekaj minutah vrnil s težkim tvorom — prinesel je nov akumulator. Vključil ga je in si nataknil slušalko ter začel znova enakomerno narekovati: »Halo, halo, Tisa, tu Sava, Tisa, Tisa! Sprejem, sprejem!« Za vruga! Odgovora ni dobil. Slišal je le neke številke in nezname znake v aparatu. »A kje se je zgubila Tisa? Kaj ni v redu?« si je belil Jože potno glavo. Ponovno je pregledal aparat, pretipal žice. Bil je že obupan. Takrat pa mu je kot blisk presinilo možgane. Udaril se je po čelu: »Te... in jo odkuril v sosednji sotor. Vključil je veliko radijsko postajo, zavrtel gumbe: »Halo Tisa, tu Sava!« Zasvetila se je rdeča lučka in Jože je zaslišal skozi slušalko: »Tu Tisa!« Od veselja je bil skoraj ponorel. Hitro je oddal brzojavko, nato pa se je vsedel na lesni zaboj in se dolgo smejal samemu sebi. Enota, ki jo je klical, je napravila pomoč čez 50 km marša in se tako umaknila iz področja, ki ga je lahko dosegla mala radijska postaja. S to veljiko jo je lahko našel. Da se ni tega prej spomnil! Koliko truda in znoja zanovo! Toda duha je tudi novo, dobro izkušnja! Boris Kuhar

ŠAH

S turnirja v Curihu in Opatiji

Na turnirju kandidator se je XVII. kolo končalo takole: Tamnab - Giljović prekinjeno, Averbah - Koris remi Buwe - Geller prekinjeno, Najdorf - ...

Germek tri točke pred ostalimi

Na šahovskem turnirju poštini uspešno, na Bledu so bili v zadnjih treh kolid doseženi tle rezultati:

XIII. kolo: Omorac: Buzolić 0:1, Brajovič 1:0, ...

XIV. (predzadnje) kolo: Omorac: Brajovič 1:0, ...

Priče in dokumenti o Stefanovem poslovanju

Ljubljana, 1. okt. Sodišče danes že tretji dan obravnava zamotano poslovanje bivšega načelnika gospodarskega oddelka MLO Ljubljana Doka Stefanoviča.

Na koncu je bilo vse poslovanje tako zapleteno, da je priča Franc Nebec, ki je skrbel za izplačevanje faktur Mestni klavnic in čevljarji, pred sodiščem prijavil, da ni vedel, koliko deviz je bilo ustvarjenih, koliko blaga je bilo uvoženega, ki je bilo prejet in kdo ga je plačal in kdo ne.

Drugo poglavje Stefanovičev grehob obravnava priča druga, sredstev, nazadnje pa je urediti tako, da so podjetja druga za drugo plačevala račune, ki jih je predložil Stefan. Poleg tega je prišla na podjetja, naj pomagajo pri obnovi Beke Krajičnikovega podjetja.

Stefan pa si je tudi na druge načine ustvarjal črne fondse, s katerimi je plačeval razne gostije in družabne večere, ki jih je prejel na Belevu-ju, pri Šestici, pri Šestici. Samo za eno tako večerjo pri Šestici je plačal 9069 dinarjev, nek drugo večerjo pa je dal kar preplačati na račun rezijskih stroškov.

S športnega dneva na Vrhniki

Preteklo nedeljo so litjski športniki gostovali na Vrhniki na športnem dnevu, ki ga je tam priredil domači Partizan. Nastopili so v odbojki, nogometu, košarki in atletiki.

Planinci v Litostroju

Planinsko društvo v Litostroju je bilo ustanovljeno že leta 1949 in je potem naglo pridobivalo na članstvo, ki se je dvignilo na celih 500, toda pozneje je zaradi ekonomskih sprememb spet precej padlo.

Planinsko društvo Kamnik obvešča

Planinsko društvo Kamnik obvešča, da bosta planinski postojanki na Kamniškem in Kočevskem sedlu odprti do 19. oktobra.

Centralna ljudska in delavska univerza otvarja ciklus predavanj

- 1. Najvažnejša področja iz elektrotehnike (6 predavanj) Prvo predavanje bo v petek 2. oktobra ob pol 19. uri v fizikalni dvorani Univerze.

MALI OGLASI

GOSPODINJSKO pomočnik srednjih let z znanjem kuhe isče 5-klasna družina v centru. Pisemne ponudbe pod 59006 v ogl. oddelku.

RADIO

7.00 do 7.05 Nasveti za kmetovalce 12.00 Opoldanski koncerti 13.00 Glasbena oddaja s koncerti 13.15 Okteti kvinteti in kvarteti

PREDAVANJA

Društvo visokoleskih profesorjev in znanstvenih delavcev v Ljubljani vabi na predavanje dr. R. S. ...

UMRLI

Po daljši bolezni nas je v 75. letih starosti za svetom zapustil naša nepozabna žena Zlata mamo, ljubljana stara mama in sestrica BUNC IVANA.

OBVESTILA

JAVNA DRAŽBA Obinski ljudski odbor Loče obkraj Celje okolica razpisuje za 11. okt. 1953 ob 10. v prostorih občine prodajo 9 enodružinskih stanovanjskih hiš iz sklada splošno ljudskega premoženja.

JESENSKI PLEMENSKI SEJMI

V oktobru prirejajo kmetijske zadruge vzhodnih področij ob sodelovanju okrajnih živinorejskih odborov plemenske seje za rodovalni živino.

ODKLOP DALJNOVODA

Zaradi zelo nujnih vzdrževalnih del na 20 km daljnovodni sektorji: Kalce - Grečevca, Laza - Planina - Unce - Rakek - Zešlje - Cerkljica - Bezanje - Cairnarj - Dolnja vas - Mertinjak - Lipšen - Bloška planina - Velika Bloška planina - Nova vas - Iga vas bo ta daljnovodni del od 6. do 18. oktobra prekinjen.

POZIV

Delavska uslužbenska restavracija Sentvid 51 v likvidaciji. Podjetje je z odločbo MLO Ljubljana tajništvo št. 209/53 z dne 11. 10. 1953 prešlo v likvidacijo.

UPRAVA ZOBNE POLIKLINIKE V LJUBLJANI

Uprava zobne poliklinike v Ljubljani, Kidričeva 111 RAZPISUJE 1 mesto specializanta za zobozdravstvo specializant za zobozdravstvo, ki bo naslednji 1. dan je kandidat dokončno predpisan staz: 2. da se kandidat obveže da bo ostal po končan specializaciji še najmanj 5 let zaposlen v Zobni polikliniki.

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE »BORJA«, TESLIČ, išče gozdnega inženirja

Plača po dogovoru. Stanovanje zagotovljeno. Ponudbe pošljite na: PD »BORJA«, TESLIČ, NR BIH.

SPORT

Rugby

Dve francoski moštvi med seboj

Francoski igralci rugbyja, profesionalni in študentski, ki te dni gostujejo v Jugoslaviji, bodo v nedeljo ob 15. uri med seboj odigrali na stadionu Zelenciška propagandno tekmo, ki naj našemu športnemu občinstvu prikaže čare in dražje te vrste športa.

Francoska federacija rugbyja se je odzvala vabilu Zveze športov Jugoslavije in poslala k nam dve izbrani moštvi. Francozi so v tej športni veji prehiteli svoje učitelje Angleže in so danes prvaki Evrope. Nekateri jih postavlajo celo nad Američane, kjer je rugby nacionalni sport štev. 1.

Austrijski rokoborci v Ljubljani

Jutri zvečer ob 20. uri bo na našem stadionu v Siški mednarodni rokošolski turnir Jugoslavijo v rokoborci. Če bi vreme nagajalo, bo prireditelj v nedeljo dopoldne ob 10.30 v dvorani Uniona.

Spot v kratkem

Enajstotna Odrada iz Ljubljane je v sredo igrala prijateljsko tekmo proti Radničkemu iz Niša, ki se je končala 6 : 2 (4).

Evropsko nogometno moštvo je v Amsterdamu v tekmi za trening proti Angliji, ki bo 21. oktobra, premagalo enajstotno Barcelono s 5 : 2 (1 : 1).

Prvi gol za evropsko enajstotnico je dosegel Vukas. Tudi Čajkovič je bil zelo dober. Tekmi je prisostvovalo okrog 50.000 gledalcev.

Črvena zvezda je v nočni prijateljski tekmi v četrti zvečer premagala domačega Partizana z 2 : 1 (0 : 0). Prireditelj je bila v okviru proslav 10. obletnice ustanovitve prve šumadijske brigade.

Odbojkaška tekma v republikanski ligi med AOK II in Elektro se je končala 3:0 (15:10, 15:11) v korist Studentov.

Košarska utakmica v Beltincih

V okviru občinskega praznika v Beltincih bo košarski klub Prekmurje iz Beltinca te nedelje priredilo ulično košarsko dirko s pričetkom ob 11. uri. Tekmovale bodo vse skupine turistov.

Partizan - Ljubljana mesto in okolica, okrajna zveza društev za telesno vzgojo obkrajav: Na proslavo v Kečevca, ki je s prvimi lutarnimi športnimi vlogami v nedeljo, 4. t. m. Stvelio udležec, javite takoj na telefon 22-166.

Na šahovskem turnirju v Novem mestu vodita v tekmovalni del II. kategoriji po V. kola prof. Fink in mojstr Mitrovič s 4 točkami. Njima sledijo de. Golč s 3 in eno odložno partijo, Starič s 2,5 (1), Škerlj z 2 (1), Kasilc z 1,5 (1) itd.

KULTURNI RAZGLEDI

Muzej srbske gledališke umetnosti v Beogradu

Konec septembra so odprli v Beogradu Muzej gledališke umetnosti. Ljudska oblast je pred dvema letoma dala snujočemu se muzeju na razpolago starinsko hišico, ki je zaščitena zaradi zgodovinske značilnosti svojega sloga v starem Beogradu. Nahaja se v ulici Gospodarja Jevremova 19 v neposredni bližini druge zgodovinsko pomembne stavbe, v kateri je namešten Vukov in Dositejev muzej. Stavbo novega Muzeja gledališke umetnosti so preuredili in obnovili, vendar tako, da je ohranjala vse starinske posebnosti svojega sloga, hkrati pa da je mogla sprejeti v svoje prostore na moderna način urejeni muzej.

Muzej srbske gledališke umetnosti v Beogradu

Ujetnikovi taboriščih in o partizanskem gledališču, naposled oddelek maket s ponazoritvijo modernih inscenacij. Vse gradivo je razmeščeno zelo okusno po modernih muzejskih načelih, uporabljajo pri tem vsa sredstva čim nazorneje. Ni treba posebej omeniti, da vsa razstava povzdiguje enotna oprema pohištva, od vitrin, razstavnih mizic pa do okusnih omar muzejske knjižnice, ki si jo je vodstvo nabavilo v dokaj bogatem obsegu.

Slovenski smo imeli že v preteklosti mnogo zvez s srbskim gledališčem, ki je v Beogradu sodeloval pri utemeljitvi srbske opere Davorin Jenko in je kot heroinja pridružila beograjskemu dramskemu ansamblu velika slovenska igralka Vela Nigrinova, ali pa iz časa, ko je nekaj let pred prvo svetovno vojno po vedel v Beograd svoj vpojno ansambel Anton Cerar - Danilo, pot, ki ga je peljala v tujnost, najprej predkumanovska Srbija. Že prva razstava muzeja prinaša gradivo tudi o tem, zlasti fotografije s proslave 30-letnice delovanja Jenka, fotografije vlog Vele Nigrinove, njen kip (čelo Sretena Stojanoviča), olinjato podobo Nigrinove v njem vlogi Dama s kamelijami, ki jo je

brččas raslikal Vlado Bukovac, in Klimešev olinjato podobo Martje Taborske, ki je bila svoj čas igralka Slovenskega deželnega gledališča v Ljubljani in po Nigrinovi igralka v beograjskem gledališču.

Vodstvo muzeja je izdalo posebno muzejski katalog v opremljeni knjigi, ki prinaša poleg seznama in delnega opisa razstavljenega gradiva prve razstave uvodno besedo Jovanovičeve, članek Petroviča »Nekoliko podatka o Peri Dobriroviču in številne reprodukcije razstavnega gradiva.

Delo Muzeja gledališke umetnosti v Beogradu in prireditelj prve stalne razstave je omogočila ljudska oblast z izrednimi, visokimi krediti, ki predstavljajo skoraj neusahljiv denarni vir za namene in zasnove vodstva muzeja. Vse delo pa temelji na veliki zgodovinski gledališki tradiciji v Srbiji in ostalih srbskih pokrajinah. Zato so razumljivi bogati prispevki gradiva, ki dopolnjujejo vodstvo muzeja iz vrst starejših srbskih igralcev in prijateljev gledališča. Levji delež pri ureditvi novega muzeja nosi vsekar vodstvo, z direktorjem Mileno Nikoljevičevno - Jovanovičevno na čelu, ki je imela pripravnost, da je po ogledu podob-

nih snujočih se ali že ustanovljenih ustanov v naši državi, zlasti pa po študijskem potovanju na Dunaj, idejno in tehnično zamislila ureditve muzeja, ki jo je ob pomoči muzejskih namestencev s kustosom Zivonjom Petrovičem in ostalim ter s stabom tehničnih sodelavcev od slusatelj Akademije za uporabno umetnost do gledaliških arhitektov in slikarjev tudi izvedla.

Ustanovitve in prva razstava Muzeja gledališke umetnosti v Beogradu je plod mladega prizadevanja, da se v muzejski obliki ohranijo zgodovinski predmeti o razvoju gledališča pri nas in da se načrtno začne znanstveno obdelavati gledališka zgodovina naših narodov. Zato se bodo ob naših mladih muzejskih gledaliških ustanovah morali sčasoma razviti posebni gledališki inštituti, katerih področje bo zajemalo raziskovanje naše gledališke zgodovine. Obična in delovna povezava treh jugoslovanskih muzejskih ustanov, kakor jih sedaj predstavljajo Muzej gledališke umetnosti v Beogradu, gledališki arhiv v Zagrebu in Slovenski gledališki muzej v Ljubljani, bo omogočila osnovne temelje te mlade panoge muzejske delavnosti.

Janko Traven

UPRAVA JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIC potrebuje za leto 1954 železniške prage:

Dimenzije pragov so: 2,60 m 16/26-16 cm, 15/25-15 cm, 2,60 m 14/24-14 cm, 2,50 m 15/25-16 cm, 2,30 m 14/22-14 cm, 1,60 m 14/20-14 cm, 1,80 m 14/22-14 cm, 1,20 m 13/18-14 cm.

Kvaliteta in izdelava pragov mora ustrezati predpisom standarda za železniške prage P. D. št. 26810-5.

Pozivamo vsa zainteresirana lesnoindustrijska podjetja, gozdna gospodarstva, razpisne i. t. d., da predložijo pisemne ponudbe z navedbo vrste lesa, dimenzij, količine, cene in roka dobave. Ponudbe je poslati Glavni direkciji jugoslovanskih železnic OMTS, Beograd, Nemanjina 6, najpozneje do 15. oktobra 1953.

UPRAVA JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIC potrebuje za leto 1954 železniške prage:

Dimenzije pragov so: 2,60 m 16/26-16 cm, 15/25-15 cm, 2,60 m 14/24-14 cm, 2,50 m 15/25-16 cm, 2,30 m 14/22-14 cm, 1,60 m 14/20-14 cm, 1,80 m 14/22-14 cm, 1,20 m 13/18-14 cm.

Kvaliteta in izdelava pragov mora ustrezati predpisom standarda za železniške prage P. D. št. 26810-5.

Pozivamo vsa zainteresirana lesnoindustrijska podjetja, gozdna gospodarstva, razpisne i. t. d., da predložijo pisemne ponudbe z navedbo vrste lesa, dimenzij, količine, cene in roka dobave. Ponudbe je poslati Glavni direkciji jugoslovanskih železnic OMTS, Beograd, Nemanjina 6, najpozneje do 15. oktobra 1953.

UPRAVA JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIC potrebuje za leto 1954 železniške prage:

Dimenzije pragov so: 2,60 m 16/26-16 cm, 15/25-15 cm, 2,60 m 14/24-14 cm, 2,50 m 15/25-16 cm, 2,30 m 14/22-14 cm, 1,60 m 14/20-14 cm, 1,80 m 14/22-14 cm, 1,20 m 13/18-14 cm.

Kvaliteta in izdelava pragov mora ustrezati predpisom standarda za železniške prage P. D. št. 26810-5.

Pozivamo vsa zainteresirana lesnoindustrijska podjetja, gozdna gospodarstva, razpisne i. t. d., da predložijo pisemne ponudbe z navedbo vrste lesa, dimenzij, količine, cene in roka dobave. Ponudbe je poslati Glavni direkciji jugoslovanskih železnic OMTS, Beograd, Nemanjina 6, najpozneje do 15. oktobra 1953.

